Нумары: Маладосць і сталасць | Лёс „Прасторыуса" | Кансервавая казка

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 28 (437) | ГОД IX | 12 ЛІПЕНЯ 1964 г. | ЦАНА 60 ГР.

А ГАРМОНІК ГРАЕ, ГРАЕ

Калі стала вядома, што Беларускі народны ансамбль песні і танца з Мінска пад мастацкім кіраўніцтвам народнага артыста Генадзя Іванавіча Цітовіча прыедзе ў Беласток, сталі наведваць людзі «Ніву» і ГП БГКТ з просьбай дапамагчы набыць білеты. Зацікаўленне было надзвычай вялікае. Асабліва з боку беларускага насельніцтва як з Беластока, так і з вёсак. Літаральна за некалькі дзён білетаў нельга было ўжо дастаць.

І вось савецкія артысты на сцэне тэатра імя Аляксандра Вянгеркі. Выступаюць салісты, выступаюць жаночая і мужчынская групы, а таксама балет ансамбля Бурнымі апладысментамі ўзнагароджваюць прысутныя кожны нумар праграмы. А некаторыя песні і танцы на жаданне гледачоў артысты выконваюць па два разы. Высокім мастацкім узроўнем, багатай праграмай, прыгожымі народнымі ўборамі беларускі ансамбль песні і танца ачараваў гледачоў.

АНСАМБЛЬ ПЕСНІ І ТАНЦА Ў ГП БГКТ

Мы з асаблівым задавальненнем і радасцю падкрэсліваем той факт, што паважаныя госці з Мінска цікавіліся працай Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў Польшчы, што цікавіліся яго мастацкім калектывам і эстрадай «Лявоніха». Генадзь Іванавіч Цітовіч правёў прафесіянальную гутарку з нашай эстрадай. А Пётр Сяргеевіч Акулёнак зрабіў для нас вельмі многа — паставіў адзін танец для балетнай пары "Лявоніхі». Увесь ансамбль песні і танца пасля аднаго з канцэртаў наведаў памяшканне ГП БГКТ. Тут пры чорнай каве адбылася сустрэча ўдзельнікаў ансамбля з актывам БГКТ. На гэтай вечарыне шчыра і выразна выявілася наша братэрства, якое адчувалася ва ўсім: і ў кароткіх прамовах кіраўніка дэлегацыі, прадстаўніка Міністэрства культуры БССР Міхаіла Міхайлавіча Коласа, і ў кароткім выступленні Генадзя Іванавіча Цітовіча і ў сяброўскіх гутарках актыву БГКТ з госцьмі з Мінска.

Тут жа на сцэне таварыства адбыўся невялікі канцэрт. Харавыя групы — жаночая і мужчынская, а таксама паасобныя артысты з ансамбля Г. І. Цітовіча выканалі па некалькі песень, якія не ўвайшлі ў праграму канцэрта ў Польшчы. Выступалі таксама з песнямі некаторыя члены эстрады «Лявоніха».

(Працяг на стар. 3)

Выступае балетная група ансамбля

ДАВАЙЦЕ СПРАЎЛЯЦЬ

У цэню зубкоўскіх ганкаў слухаў я пра Каладзяжанку. Так завуць наваколны абшар лугоў — роўных, буйных, цалкам меліяраваных. Даўным - даўно расла адна дзікая трава, асака. Кірыл Цішэўскі трымае сваё сена ў абарогу на панадворку. «Калісьці не меў нават і паловы таго», — гаворыць ён.

Падобныя словы, пэўна, пачуў бы і ад Дзімітра Талуця з Зубрах ці Ёзіка Галашэўскага ў Вераб'ях.

Каладзяжанка паказала беднай аколіцы вялікі сэнс меліярацыі.

У Вераб'ях не адзін Галашэўскі адчуў яе дабрадзействы, але не ўсе. А хочуць мець усе чым хутчэй, зараз! Паказвалі мне чорныя квадраты сярод зялёнай нізіны ля баброўніцкай шашы.

— Бачыце, як робіцца?! — сказалі са злосцю.

Я не зразумеў, у чым справа? Узяліся тлумачыць напярэбіўкі.

— Трактарыст, той ад меліярацыі, перастаў браць «у лапу», асцярожным зрабіўся, прыдзірлівым. Знайшлі, відаць, іншы спосаб падысці яго...

З доўгіх вывадаў урэшце разабраўся, што ён цяпер меліруе лугі ў Зляёнай. Там, ого, здольней прыманілі гэтага дабрадзея. Сюды, у Вераб'і заглядае наездам, крыху «папсуе квадратаў» і зноў едзе туды...

— Паліць непатрэбна бензін на праезды, марнуе час — хай ужо ў адным месцы давёў бы ўсёнька да толку!

Значыць, у Вераб'ях, на вераб'ёўскіх лугах. Не ведаю чаму, адчуў я ў гэтых словах як бы нотку жалю, што зялёнаўскія гаспадары аказаліся спрытнейшымі...

(Працяг на стар. 4)

СПРАВЫ МОЛАДЗІ

Аб тым, што моладзь ніколі не мела такіх магчымасцей авансу, навукі, добрага заработку, як у народнай Польшчы, усе хіба ведаюць. А моладзі ў нашай краіне многа. Большая частка нашых грамадзян — гэта маладыя грамадзяне.

Справам моладзі наша партыя заўсёды прысвячала многа ўвагі. І нічога дзіўнага. Маладому пакаленню, якое нарадзілася і выхавалася ва ўмовах народнай Польшчы, прыдзецца неўзабаве заступіць старэйшых на ўсіх пастах, прыдзецца яму ўзяць на сябе кіраўніцтва гаспадарчым і палітычным жыццём краіны.

Рэч у тым, што пакаленне гэтае не памятае часоў панавання буржуазіі, не мае магчымасці з уласнага вопыту параўнаць тое, што рабілася ў краіне да вайны, з сучаснай нашай рэчаіснасцю. І таму часта не разумее велізарных перамен, якія адбыліся ў краіне за апошнія 20 гадоў. Гэтыя вялікія дасягненні здаюцца часам нашай моладзі з'явамі такімі зразумелымі, нармальнымі і простымі, што яна не бачыць патрэбы змагацца за ўмацаванне нашай сацыялістычнай рэчаіснасці, што не хапае ёй неаднойчы таго энтузіязму барацьбы за сацыялістычныя ідэалы, якія характарызаваў папярэдняя пакаленні.

Каб не дапусціць да праяўлення гэтых адмоўных рысаў у нашай моладзі, патрэбна пастаянная выхаваўчая дзейнасць. Выхаваўчую працу з моладдзю вядзе школа, а таксама маладзёжныя арганізацыі: ЗМС (Саюз сацыялістычнай моладзі), ЗМВ (Саюз сялянскай моладзі) ЗГП (Саюз польскага гарцэрства), ЗСП (Саюз польскіх студэнтаў), КМВ (Гурткі вайсковай моладзі).

У дакладзе на IV З'ездзе ПАРП Уладзіслаў Гамулка ўказаў на шматлікія дасягненні арганізацый нашай моладзі. Усе вышэй указаныя арганізацыі налічваюць зараз у суме каля 3 мільёнаў членаў. Яны выпрацавалі ўжо шмат цікавых метадаў працы, развіваюць грамадскую ініцыятыву моладзі ва ўсіх галінах жыцця, прывіваюць ёй пачуццё адказнасці за паручаны адрэзак працы, патрэбу калектыўнага дзеяння. Гаворачы аб Саюзе сялянскай моладзі, Уладзіслаў Гамулка падкрэсліў дасягненні гэтай арганізацыі ў пашырэнні культуры і асветы на вёсцы, у прафесіянальнай падрыхтоўцы маладых сялян да працы на гаспадарцы.

У прамове Уладзіслава Гамулкі, як і ў пастановах IV З'езда ПАРП сцвярджаецца аднак, што маладзёжныя арганізацыі не павінны затрымоўвацца на асягнутых выніках сваёй дзейнасці, а наадварот, яны павінны пашыраць свае ўплывы на моладзь, фармаваць у моладзі ідэал новага чалавека, чалавека сацыялістычнай эпохі, гартаваць яе устойлівасць на ўплывы варожай прапаганды.

Дзейнасць паасобных маладзёжных арганізацый абымае паасобныя маладзёжныя асяроддзі: рабочае — ЗМС, вясковае — ЗМВ, вучнёўскае — ЗГП, студэнцкае — ЗСП і вайсковае — КМВ. Усе гэтыя арганізацыі дзейнічаюць пад ідэйным кіраўніцтвам партыі і адзінства маладога пакалення лічаць адным з асноўных сваіх прынцыпаў.

Уладзімір Паўлючук

Вёска Дабрыводы. Фота М. Хмялеўскага

К. Ляшчынскі: ТЭМПАМІ НАШАГА ЧАСУ.

М. Ільяшук: ФАКТЫ

Дзядзька Лявонь: НАРАДЖЭННЕ КЛУБА.

Погляды і апетыты Гальдватэра

16 ліпеня ў Сан-Францыска дэлегаты рэспубліканскай партыі ЗША выбяруць прадстаўніка ад сваёй партыі, які восенню гэтага года будзе адным з прэтэндэнтаў на пасаду прэзідэнта Злучаных Штатаў. Абсалютная яснасць сітуацыі, якая склалася ў рэспубліканскай партыі, дае нам падставы, каб заняцца асобай будучага кандыдата на прэзідэнта ўжо цяпер, хоць вынікі выбараў будуць вядомы толькі за тыдзень.

Чалавекам, які запэўніў сабе большасць галасоў у партыйных выбарах, з'яўляецца Бэры Гальдватэр, сенатар з Арызоны — паўднёвага штата з такімі ж рэакцыйнымі традыцыямі, як Тэхас ці Місісіпі. Контркандыдатамі Гальдватэра на кангрэсе ў Сан-Францыска будуць сенатар Ракфелер, які ўжо два разы прайграў у выбарах на прэзідэнта, а таксама Ніксан, які прайграў выбары з Кенедзі, Лоўдж — аднадумца Ніксана і губернатар Пенсільваніі Уільям Сerантон. У такой кампаніі Гальдватэр мае аблегчанае заданне. Рэспубліканцы не захочуць выстаўляць кандыдата на прэзідэнта сярод тых, што ўжо раз прайгралі ў барацьбе з дэмакратамі. Серантон увесь час упарта адмаўляўся кандыдаваць на прэзідэнта. Сваю думку змяніў толькі ў апошнюю хвіліну. Амерыканцы са здаровым розумам могуць сказаць: шкада, бо Серантон здаецца найбольш разважлівым сярод рэспубліканскіх кандыдатаў. Іменна ён найбольш пэўна і правільна ахарактарызаваў фігуру «муравана га» кандыдата Гальдватэра ў адным з выступленняў па тэлебачанню. Ён сказаў: «Патрэбны ў Белым Доме правадыр, які мае цвярозую думку, які не страляе не падумаўшы, які разумее, што кожнае яго слова і кожны крок будзе мець добры або дрэнны ўплыў на надзеі чалавецтва, на працу для справы міру і свабоды. Але фактам з'яўляецца тое, што сенатар Гальдватэр не праявіў сябе такім».

Якія якасці праявіў у выбарчай кампаніі сенатар Гальдватэр? Перш за ўсё — крык, у якім слова «не» паўтараецца амаль у кожным сказе. Гальдватэр — праціўнік аслаблення напружання, абмежавання ўзбраення і забароны тэрмаядзерных доследаў. Стаіць за актыўную барацьбу з камунізмам, за неакаланіяльную экспансію і атамны шантаж. Гальдватэр не ўмее бачыць змен, якія прынесла гісторыя, абмежаваўшы ролю і прэстыж Злучаных Штатаў. Адным словам, яго праграма — гэта імперыялістычны, метрапольны шавінізм. Каб аб'яднаць вакол сябе паўднёвых расістаў, Гальдватэр уключыў у сваю праграму яшчэ і пратэст супроць пастановы аб грамадзянскіх правах для неграў і, вядома, галасаваў у сенаце супроць гэтай пастановы.

Ведаючы праграму Гальдватэра, няцяжка зрабіць вывад кім з'яўляюцца яго прыхільнікі: гэта можа не надта ўплывовыя, але вельмі актыўныя і крыклівыя прафашысцкія і расісцкія групіроўкі, агульным назоўнікам якіх з'яўляецца антыкамунізм.

Аднак Гальдватэр, хоць і стане кандыдатам на прэзідэнта ад рэспубліканцаў, мае слабыя шанцы ў барацьбе з Джонсанам, якога зноў кандыдуюць дэмакраты. Джонсан праявіў сябе дастойным і верным прадаўжальнікам палітычнай лініі Кенедзі. Праўда, не пайшоў далёка ў галіне раззбраення, але стараўся не выклікаць новых сур'ёзных спрэчак. Не вырашыў унутраных грамадскіх праблем, але неграм даў хоць фармальнае раўнапраўе.

З такім кандыдатам Гальдватэр малыя мае шанцы. Гэта пацвердзіла і праведзеная анкета. Анкета паказала, што каб выбары адбыліся сёння, Джонсан атрымаў бы 74% галасоў, а Гальдватэр толькі 26%. Лепей ужо выглядалі б шанцы Серантона, хоць і ён прайграў бы, атрымаўшы 35% галасоў.

Вынік анкеты павінен быць сігналам трывогі для рэспубліканцаў, хоць сумняваюся, ці ён дойдзе да іх. Так ці інакш, але рэспубліканцы па прычыне ўнутранага рознагалосся і імкнення да скрайняй рэакцыі ўжо сёння маюць прайграныя пазіцыі ў барацьбе за трон прэзідэнта.

З другога боку, на падставе вынікаў анкеты можна зрабіць вывад, што большая частка грамадства ЗША выказваецца за правядзеннем палітыкі міру і сужыцця. Гэта добры знак!

УЛ. ЛАЗІНСКІ

Пазнаем свой край

КОНІ І ДЭВІЗЫ

Не адзін раз і аўтару гэтых радкоў прышлося наракаць на гэтых шчырых сяброў чалавека. Што абжоры, што непрадуктыўныя, асабліва зімой, што на кожныя 100 гектараў аднаасобніцкіх сялянскіх гаспадарак Беластоцкага ваяводства выпадае амаль па 15 коней, а кароў толькі па 25 штук, што час нашым конікам ісці або на пенсію, або на мяса. Усё гэта і надалей застаецца шчырай праўдай.

Аднак, не ўсё, што датычыць коней, з'яўляецца адмоўным. Коні аказаліся вельмі вартасным экспартным таварам. Але не абы якія, а толькі паўнакроўныя коні чыстай арабскай пароды.

«Арабы», як іх папулярна называюць гадоўцы, належаць да найбольш славутых коней. Ездзілі на іх ужо рыцары ў час шматлікіх ваенных паходаў, служылі яны таксама многім знатным людзям, палкаводцам і каралям. Палкаводцы цяпер больш ахвотна карыстаюцца бронемашынамі, каралёў засталося нямнога. Але таксама нямнога ў Еўропе засталося гадоўцаў гэтых шляхетных і вытрвалых коней. Дастаўляем «арабаў» гэтым нешматлікім каралеўскім і княжаскім дварам. Коней у нас купляюць таксама ўласнікі конна-спартыўных стайняў. Мабыць не адзін высокі выйгрыш на Захадзе Еўропы заваявалі коні, выгадаваныя ў Польшчы.

Гадоўляй «арабаў» у шырэйшым маштабе займаецца ПГР у мясцовасці Альбігова, недалёка ад славутага ланцуга (Жэшаўскае ваяводства, а таксама ПГР Выгода пад Яновам у Люблінскім ваяводстве).

«Арабы» вельмі высока цэняцца на міжнародных рынках. За аднаго чыстай крыві «араба» можна купіць навейшую амерыканскую легкавую аўтамашыну.

Апрача чыстакроўных «арабаў», экспартуем таксама рабочых коней.

Сваю вандроўку ў замежныя краіны коні найчасцей праводзяць на польскіх суднах «Ракіта» і «Барута».

На здымку бачым момант пагрузкі польскіх коней на судны ў гдынскім порце. У красавіку бягучага года судны «Ракіта» і «Барута» адправілі ў Францыю 330 коней. Гаворачы аб малой прыдатнасці каня ў сельскай гаспадарцы, не трэба забываць, што прынамсі некаторыя сярод іх дапамагаюць нам запоўніць дзіркі ў дэвізавым балансе дзяржавы. (вр)

Спорт

НАПРАМАК НА ЎЗМАЦНЕННЕ

Гэтая размова адбылася ў час сустрэчы на права ўваходу ў II лігу футбольных каманд «Мазур» (Элк) і «Мотар» (Люблін). Такія размовы на тую ж тэму адбываліся сярод многіх. Бо гэтая тэма з'яўляецца ў сучасны момант найбольш актыўнай справай нашага спорту. Цяпер ужо, мабыць, усе здагадаліся, што гэтай справай з'яўляецца футбол Беласточчыны.

Т. — Ці вы лічыце правільнай існуючую акцыю ўзмацнення некаторых футбольных каманд, каб маглі, нарэшце, перайсці ў II лігу?

Г. — У пэўнай ступені, так. Гэта адзіны шлях пры нашых магчымасцях стварыць шанцы пераходу ў II лігу.

Т. — На якія каманды спадзяваецеся?

Г. — У Беластоку — на «Влукняжа». Хочам яе ўзмацніць уратаром «Тура» Ксадзінскім і чатырма футбалістамі «Гвардыі», якая ўжо згадзілася, і па адным футбалісту з «Агніска», «Ягелёніі» і «Скры» з Чорнай Беластоцкай. Апрача таго, двух футбалістаў возьмем з «Віграў».

Т. — Гэта пакрыўдзіць іншыя клубы, якія будуць аслаблены. Ці не лепш было б, каб «Мазур» і «Влукняж» павялічылі інтэнсіўнасць трэніровак і стварылі для сваіх футбалістаў лепшую апеку?

Г. — Згодзен з вамі, але гэта адсуне ад нас II лігу яшчэ на дзесятак гадоў. Бо шмат футбалістаў пакідае каманды (вайсковая служба, навука). Цяпер 11 футбалістаў з «Влукняжа» знаходзіцца на вайсковай службе. Петухоўскі грае ў «Люблінянцы», а Станьчук — у «Слюсажы». Каманда пастаянна не мае поўнага складу.

Т. — Асабліва нервуе бяздумнасць нашых футбалістаў, пры чым большасці. У футболе таксама патрэбна пэўная доза інтэлігенцыі.

Г. — Так. Справа нумар 1 — не толькі падрыхтоўка добрых футбалістаў, але і іх выхаванне ў клубе. На жаль, дзеячы не прыдаюць гэтаму значэння. Ім здаецца, што футбаліст павінен быць толькі добрым ігракам. Гэтую тэму паднімем на агульным сходзе.

Т. — З галасоў, якія можна пачуць, можна зрабіць вывад, што клубы вельмі мала ўвагі прысвячаюць падрыхтоўцы новых кадраў.

Г. — У многіх клубах няма нават юніёраў. А вядома, што якая моладзь, такія і сіньёры.

Т. — На якую праблему зверніце асаблівую ўвагу?

Г. — Хочам стварыць футбольныя цэнтры ў Беластоку, Элку, Замброве, Ломжы, Сувалках, Бельску і Гайнаўцы. Даць туды адпаведныя кадры трэнераў і стварыць там неабходныя ўмовы і футбольную атмасферу.

Размаўлялі
Т. — Тарасевіч
Г. — М. Гайдэль (акружны трэнер).

УСПАМІНЫ КАМУНІСТАЎ

Уладзімір Станкевіч. Адзін з многіх

28)

Раніцай, каля гадзіны 10-ай, прывязлі мяне паліцыянты сялянскімі санямі з вакзала да брамы канцлагера ў Картуз - Бярэзе. У браме спаткалі мяне бярэзаўскія паліцыянты і, як у мінулы раз, гналі аж да канцылярыі. А калі даведаліся, што я ўжо ў Бярэзе другі раз, зрабілі такую сустрэчу, якой нельга забыць нават праз два найдаўжэйшыя жыцці. Білі нібы са злосці за тое, што вельмі мне спадабалася ў Картуз-Бярэзе, калі неўзабаве прыехаў сюды зноў. А калі я сказаў, што не ехаў сюды добраахвотна, білі за тое, што мне тут не падабаецца. Скатаваны ў Беластоку і дарэшты выканчаны на прывітанне ў Картуз-Бярэзе, я адчуваў сябе так, што не рэагаваў ужо нават на загады паліцыянтаў. Ці таму, ці за кару, што прыбыў другі раз, ці для таго, каб я трохі ачуняў, укінулі мяне ў камеру арышту, дзе прабываў я аж пяць дзён, седзячы і ляжачы ў адзежы на голай падлозе і атрымоўваючы палову порцыі ежы. На панадворак мяне не выводзілі, таму я не бачыў таварышоў, але чуў, як яны беглі па сходах уніз і ўверх і чуваць была каманда паліцыянтаў, якія праводзілі на панадворку муштру вязняў.

Калі мяне далучылі да таварышоў, многія пазналі мяне, а я іх. Шмат яшчэ было таварышоў, якіх я пакінуў у Бярэзе, выходзячы з яе год назад, у снежні 1936 года. Таварышы пастараліся зрабіць так, каб я папаў у групу да працы ў бетанярні. Тут было яшчэ зносна. Увесь дзень вязні знаходзіліся ў будынках, а зімою гэта было асабліва важна. Работа не асабліва цяжкая, але трэба было быць пастаянна ў руху, каб выглядала на тое, што безупынку робіш. Рабілі мы пяцірогія бетонныя пліты для вымошчвання вуліц і дарог. Гэта была ўжо прынамсі прадуктыўная, хоць і нявольніцкая работа. Узяў мяне ў сваю брыгаду Станіслаў Кужаўчык (з Влацлаўка), які ўжо знаходзіўся ў Бярэзе ад чэрвеня 1936 года і ад таго часу мы з ім былі знаёмыя. Працаваў я ў бетанярні да выхаду з Бярэзы.

Умовы ў Картуз-Бярэзе ў параўнанні да 1936 года значна пагоршыліся. Прывозілі ў канцлагер спецыяльна звербаваных крымінальных вязняў, якіх размяшчалі між намі, палітычнымі, каб даносілі на нас паліцыі аб нашых размовах. Шмат з іх нам удалося перацягнуць на свой бок. Зімовыя ўмовы самі па сабе горшыя, калі на двары мароз, а ў камеры прапальваюць у печы толькі што другі дзень. Пры рабоце на двары таварышы адмарожвалі вушы і рукі. Прыпамінаецца мне украінскі паэт і пісьменнік Аляксандр Гаўрылюк. Ён прыбыў у Картуз-Бярэзу ў снежні 1937 года. Быў без рукавіц. Рана пагналі групу таварышоў, а ў тым ліку і Гаўрылюка, з бочкамі па ваду. Гаўрылюк мусіў трымаць голымі рукамі аглоблі, а мароз быў вялікі. Пакуль прывязлі ваду, Гаўрылюк адмарозіў рукі. Потым удалося яго уціснуць на працу ў бетанярню. Хадзіў ён з абвязанымі рукамі, пакуль хтосьці з таварышоў, выходзячы з Бярэзы, не ўхітрыўся пакінуць свае рукавіцы, якія зараз жа таварышы перадалі Гаўрылюку. Кожны, хто выходзіў, стараўся пакінуць штосьці з цёплай адзежы, хоць бы шалік ці рукавіцы для таварышоў. А трэба было гэта рабіць так, каб паліцыянт не заўважыў, бо маглі за гэта затрымаць у Бярэзе.

Выйшаў я з Картуз-Бярэзы пасля трох месяцаў, у канцы сакавіка 1938 года. Прыехаў спачатку да бацькоў у Гродна спаткаўся з маімі таварышамі, а потым паехаў да жонкі ў Ліпна. У Ліпне аднак ўсе ведалі, што мяне арыштавалі і што быў я ў Картуз - Бярэзе. Сярод працоўных Ліпна гэта павялічыла мой аўтарытэт, а палітычныя ворагі намагаліся сяды-тады выкарыстаць гэты факт супраць мяне.

Камісар паліцыі Астроўскі два тыдні пасля майго прыезду ў Ліпна папрасіў мяне да сябе і правёў цікавую гутарку:

— Адсылаючы вас у Беласток, я нават не дадумваўся, што восем месяцаў быў і дзейнічаў у Ліпне вядомы актыўны камуністычны дзеяч.

— Выбачайце, пане камісар, але вы памыляецеся, даючы мне такую марку, — запярэчыў я.

— Не, не памыляюся. Я маю вашу картатэку, з якой ведаю, што вас два разы судзілі і прыгаварылі да чатырох гадоў і шасці гадоў турэмнага зняволення, потым былі ўжо раз шэсць месяцаў у Картуз-Бярэзе... Можа гэта няпраўда, ці памылка?..

— І праўда і памылка, — адказаў я. — Праўда, што мяне два разы судзілі за камунізм і быў я шэсць месяцаў у Картуз-Бярэзе, але памылкай з'яўляецца тое, што судзілі мяне, бо я не быў вінаваты. Я быў восем месяцаў у Ліпне і каб быў камуністычным дзеячом, то ці ж вы не ведалі б? Аднак павезлі мяне да Бярэзы за камунізм... і зноў невінаватага.

МАЛАДОСЦЬ І СТАЛАСЦЬ

У ліпені спаўняецца дваццаць год з дня вызвалення Беларусі ад нямецка - фашысцкіх захопнікаў. За гэты час з попелу і развалін нанава адрадзіліся Мінск, Гомель, Віцебск, Брэст і іншыя гарады Беларусі. Хуткімі тэмпамі развіваецца прамысловасць. Узніклі новыя гіганты індустрыі. Сёння беларускія аўтамабілі, трактары, тэлевізары, матацыклы, ваўняныя тканіны, гадзіннікі, металарэжучыя станкі экспартуюцца ў 56 краін свету.

Значнае месца сярод пасылак, ідучых з Беларусі, займаюць кнігі, асабліва мастацкія творы беларускіх пісьменнікаў. Гэта зразумела, бо беларуская літаратура вырасла ў адну з перадавых нацыянальных літаратур савецкай краіны.

У час кастрычніцкай рэвалюцыі ў Беларусі не было і дзесяці пісьменнікаў. Цяпер ужо працуе на Беларусі каля двухсот паэтаў, празаікаў, драматургаў, крытыкаў і літаратуразнаўцаў.

З кожным годам расце колькасць новых кніг аўтараў старэйшага і маладога пакалення. Нядаўна выйшаў з друку апошні, шосты том поўнага акадэмічнага збору твораў народнага паэта Беларусі Янкі Купалы. Выйшла дзевяць кніг дванаццацітомнага збору твораў народнага паэта Беларусі Якуба Коласа. Незадоўга з'явіцца ў кнігарнях чатырохтомны збор твораў народнага пісьменніка Кандрата Крапівы. За два гады яму споўніцца семдзесят год, але пісьменнік не збіраецца адпачываць. Нядаўна на старонках сатырычнага часопіса «Вожык» былі надрукаваны яго новыя творы.

Поўная маладосці і запалу муза народнага паэта Беларусі Пятруся Броўкі. Нягледзячы на вялікую грамадскую працу (дэпутат Вярхоўнага Савета СССР і старшыня Саюза пісьменнікаў Беларусі), ён штогод выдае новую кнігу сваіх вершаў.

Гаворачы аб дасягненнях беларускай літаратуры, нельга не сказаць аб пісьменніках, якія спаткалі вайну будучы яшчэ юнакамі або дзецьмі. Многія з іх са школьнай лаўкі пайшлі на фронт або ў партызаны. Вярнуўшыся з акопаў і зямлянак да мірнай працы, гэтыя пісьменнікі стварылі нямала цікавых твораў, асабліва ў апошнія гады. Вось, напрыклад, празаік Іван Шамякін у мінулым франтавік, артылерыст — зенітчык. Ён аўтар многіх кніжак. Нядаўна ён апублікаваў свой новы раман «Сэрца на далоні», у якім ставіць вострыя пытанні рэчаіснасці, паказвае, як грамадства пазбаўляецца ад цяжкіх вынікаў культу асобы.

Вялікую ўвагу чытачоў прыцягнуў да сябе новы раман Івана Мележа «Людзі на балоце», аб людзях, якія закладалі першыя цэглы ў будынак сацыялізма.

Яркія вобразы сваіх аднагодкаў — маладых партызан у гады барацьбы з гітлераўцамі стварыў у сваім рамане «Сасна ля дарогі» празаік Іван Навуменка. Аўтар сам у юнацкія гады быў падпольшчыкам - партызанам, а потым прайшоў з Савецкай Арміяй аж да Берліна. Зараз І. Навуменка — выкладчык беларускай літаратуры ў Беларускім дзяржаўным універсітэце ў Мінску.

Аркадзь Чарнышэвіч таксама закончыў працу над раманам «Хутар Малінаўка». У рамане ён малюе карціну барацьбы беларускага народа ў перыяд рэвалюцыі 1905—1907 гадоў.

Як таленавіты пісьменнік прыйшоў у беларускую літаратуру Аляксандр Адамовіч. Яго раман «Партызаны» — выдатная падзея ў нашай літаратуры.

За апошнія два гады ў беларускай літаратуры з'явілася каля паўтара дзесятка новых раманаў, дзесяць з іх выйшла з друку ў мінулым годзе.

Пастаянна папаўняецца новымі творамі і беларуская паэзія. На паэтыцкіх зборніках усё часцей сустракаем імёны невядомых аўтараў. Хвалюючыя вершы прыносяць іх аўтарам славу і пашану. Да такіх можна залічыць вершы настаўніцы з Гродна Дануты Бічэль - Загнётавай. Нядаўні студэнт, сын калгасніка, Генадзь Бураўкін выдае ўжо свой трэці паэтыцкі зборнік.

Тры кнігі выдаў плённа працуючы ў жанры лірыкі малады паэт Рыгор Барадулін.

Па ўсёй Беларусі гучаць песні на словы маладой паэтэсы Веры Вярбы.

Чым жа можна вытлумачыць такія поспехі ў развіцці беларускай прозы і паэзіі? Вядома, пастойлівай працай пісьменнікаў. Але, як адзначаюць самі пісьменнікі, гэтым поспехам значна садзейнічала сустрэча кіраўнікоў партыі і ўрада з творчай інтэлігенцыяй, дзе быў вырашаны шэраг праблем і прынцыповых пытанняў, маючых важнае значэнне для мастацкай творчасці. Сустрэча не дыктавала пісьменнікам ніякіх дадатковых умоў у выбары жыццёвага матэрыялу, тэмы, стылю і г.д. Так, калі малады таленавіты празаік Васіль Быкаў па-мастацку асэнсоўвае вопыт апошняй вайны, дык вядомы майстар мастацкага слова Піліп Пестрак у сваім апошнім рамане «Серадзібор» прыкоўвае ўвагу чытача да вёскі нашых дзён. Калі Мікола Лобан у сваім рамане «Шametы» паказвае прыход Кастрычніка на Беларусь, дык Аркадзь Куляшоў звяртаецца ў вялікім цыкле санетаў да будучыні савецкіх людзей, да тых часоў, калі нашы касманаўты паляцяць на далёкія планеты і пачнуць іх асвойваць для нармальнага жыцця.

Зараз у беларускай літаратуры ідуць творчыя спрэчкі, сяброўскія дыскусіі вакол шэрагу праблем мастацкага майстэрства. У гэтых дыскусіях і наогул у жывым літаратурным працэсе усё больш моцнае і аўтарытэтнае месца займае моладзь, якая з гонарам прадаўжае слаўныя дэмакратычныя традыцыі беларускай літаратуры.

ВАСІЛЬ БУРНОСАЎ
літаратурны крытык

На сцэне Беларускага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы ідзе спектакль па п'есе Г. Баравіка «Мяцеж невядомых». П'еса расказвае аб здарэннях, якія адбываюцца ў нашыя дні. У ёй паказана самаадданая барацьба групы журналістаў розных нацыянальнасцей, выступіўшых супроць каланіяльнай палітыкі, расавай дыскрымінацыі, якую вядуць амерыканскія імперыялісты.

На здымку сцэна са спектакля. (Злева направа: народны артыст БССР З. Стома, заслужаны артыст БССР Н. Ярэменка і народны артыст БССР С. Бірыла.).

ПРЫГАЖОСЦЬ РОДНАГА КРАЮ

На рыбалцы. Фота М. Хмялеўскі

— У тым, што вас з Ліпна павезлі, ваша віна, — заявіў камісар. — Каб вы мне тады сказалі, што вас праследуюць за тое, што вы не хацелі з Гродна выехаць і за тое, што ў Гродне расказвалі пра ўмовы ў Картуз-Бярэзе, дык вас я не паслаў бы ў Беласток, а паведаміў бы іх, што няма за што вас пасылаць у Картуз-Бярэзу. Але з вашых адказаў тады я лічыў на памылку і выясненне яе.

Падумаўшы трохі, ён прадаўжаў

— Ваша дзейнасць у Ліпне мне падабалася. Я таксама сын рабочага і разумею крыўду працоўных. Але я лічу, што гэтай крыўды рэвалюцыя не зменіць. Рабочыя павінны дамагацца і змагацца за паправу свайго быту рознымі арганізаванымі спосабамі, нават забастоўкай, але выкрыкванне: «Хай жыве рэвалюцыя, хай жыве камунізм» — нічога для працоўных не зробіць. Вы дзейнічалі вельмі актыўна, востра выступалі на мітынгах, але ў вашых словах і чынах была пераконваючая праўда, без непатрэбных камуністычных лозунгаў. Цяпер я ўжо ведаю, хто вы, але калі і далей вы будзеце так дзейнічаць, як дагэтуль, нічога вас дрэннага не спаткае.

— А як вас не будзе ў Ліпне?... — спытаў я. — Не ўсе паліцэйскія кіраўнікі так думаюць, як вы, а такіх, як вы, знойдзецца ў Польшчы вельмі мала...

Праз некалькі тыдняў камісар Астроўскі зноў запрасіў мяне да сябе. Ішоў я з зацікаўленнем, што зноў было прычынай, каб запрасіць мяне. Ідучы, на ўсякі выпадак я растлумачыў жонцы, што трэба рабіць, калі б зноў «памылкова» мяне затрымалі.

Не менш, а больш

Іменна не менш, а больш будзе падпісчыкаў на газеты і часопісы ў летнія месяцы ў зубкоўскай пошце (Беластоцкі пав.) У сучасны момант 456 асоб у васьмі вёсках выпісвае сельскагаспадарчыя часопісы, «Беластоцкую Газету», «Ніву», «Нашу Весь», «Граніцу» і т.д.

Здаецца, людзі не маюць залішне часу пачытаць газету бо былі сенакосы і жніво не за гарамі — усюды работы хоць адбаўляй. Аднак, напрыклад, «Нівы» тут выпісваюць цяпер на 25 экземпляраў больш, чым вясною. Усіх разам нашых падпісчыкаў маем у зубкаўскіх вёсках 66 асоб. Нямала!

У Свіслачанах напаткаў я пісьманосца Аляксандра Лаўрэша, які налічыў мне ў сваёй торбе пятнаццаць «Ніваў». (СЯ)

А ГАРМОНІК ГРАЕ, ГРАЕ

(Працяг са стар. 1)

Ад імя ўсяго ансамбля песні і танца Генадзь Іванавіч Цітовіч перадаў Таварыству шмат цікавых кніжак і грампласцінак. Прадстаўнікі ГП з свайго боку ўручылі гасцям некалькі камплектаў кніжных выданняў таварыства.

Незабыўная сустрэча заканчваецца. Мы развітваемся з гасцямі. Вельмі шкада, што не часта адбываюцца такія сустрэчы з братамі з-за мяжы.

Беларускі дзяржаўны ансамбль песні і танца выступаў з канцэртамі ў 6 гарадах Польшчы. У Беластоку, дэлегацыя пазнаёмілася з нашым горадам, наведала Клуб міжнароднай кніжкі і прэсы, пабывала на тэкстыльным заводзе ў Фастах і ў музеях Белавежы. Прадстаўнікі ГП БГКТ увесь час спадарожнічалі дэлегацыі на Беласточчыне. Яны і ў час ад'езду ансамбля на радзіму суправаджалі яго ў канец горада Беластока.

М. ХМЯЛЕЎСКІ

Госці з Мінска ў памяшканні ГП БГКТ.

Ансамбль песні і танца ў тэатры імя А. Вянгеркі.

ДАВАЙЦЕ СПРАЎЛЯЦЬ

(Працяг са стар. 1)

— Купім свой лугавы плуг, самі зробім лад і парадак з меліярацыяй без нічыёй ласкі.

Словам, някепскі шантаж на капрызных меліяратараў.

Аж не хочацца верыць, што пару год таму назад дзесьці за аколіцаю, у Залешанах, дзядзькі лягалі пад трактар, які на іх розум, толькі псаваў лугі. Аднак, калі прышлося ісці на сенакос, сароміліся нядаўнай авантуры. Касілі новае сена і маўчалі; складалі пладавітае сена ў абарогі і маўчалі. Сароміліся самі сябе.

Так, так — добрае чуваць далёка, многа далей, чым кепскае. І помніцца, ой, помніцца.

А сваёй дарогаю Вераб'ям не верыць, могуць купіць уласны плуг (лугавы), пусціць яго ў рух і баста. Меліяратар няхай пашукае сабе работы ў другім месцы. Ну, не! Вераб'ёўскіх гаспадароў не трэба агітаваць за тэхнікай, некаторыя з іх здаўна маюць прыватныя машыны — сеялкі, жняяркі, касілкі...

Мясцовы сельскагаспадарчы гурток мае апетыт акулы — праглынуў з рожкамі ды ножкамі гурткоўскія справы ў суседніх Зубках, гэтай грамадскай сталіцы, дзе і ГРН, і пошта, і крама, і... т.д. Перакусіўшы ўдабавак зубкоўскім фондам ФРР, пачуўся мацней на сілах: здабыў трактар, снапавязалку, культыватар, плугі, малатарню, сеялку, бульбакапалку, млынок і яшчэ там якіясьці машыны. Узараў 15 гектараў пад супольнае жыта на восень, даў дзесятку тысяч чысцюсенькага даходу ды памагае валілаўскаму надлясніцтву валачыць лес (вядома, не дарэмна). На вераб'ёўска - зубкаўскую канцэнтрацыю тэхнікі не наракаюць. Без канцэнтрацыі — адзін у полі не воін. Што як што, але трактара напэўна не мелі б ні адны, ні другія асобна.

Каб зайздросны чытач не падумаў, што збіраюся кагосьці хваліць, давай пераменім размову.

Тутэйшыя людзі могуць сабе крыўдаваць на ўвесь свет, чаму багата надзяліў іх туманнымі лугамі (1.200 гект), а гэтак бедна — добрай зямлёю. Пясчаныя горы ды падмоклыя (меліяраваныя) нізіны. Маладыя людзі нашага часу характарызуюцца тым, што не церпяць жоўтых палосак і глядзець на іх не могуць, хаця павятовая рада цвёрда прысягнула нарэшце пачаць тут увосень камасацыю. Пакінутых гаспадарак лічыцца каля 200, а слабых — дакладна не лічылі. Недалёка, за пералескамі, станцыя Крынкі, дзе начальнік станцыі далічыўся 70—100 асоб, якія пастаянна даязджаюць адсюль на працу, пераважна, у Беласток (поезд курсуе сюды пяць разоў у суткі, у той бок і назад).

Спулдзельня прадукцыйная ў Зубрах налічвае 24 старых жанчын і мужчын ды... 300 гектараў зямлі. Летась засеялі пяцьдзесят гектараў жытам. Настала жніво, дык пажылым бацькам паспявай адно стаўляць снапы за снапавязалкаю, а дочкі і сыны па цэлым свеце жывуць: здабылі адукацыю, сталі патрэбнымі ў чым другім. Не вернуцца яны на зуброўскія пагоркі, не.

Камасацыя зямлі, пасадка лесу на былых сыпучых скібах і арганізацыя ПГР у Ярылоўцы давядзе да ўпарадкавання сельскагаспадарчых спраў. Будзе сэнсоўнал гаспадарка, да таго кіруюць планы ўлад.

Патрэбна праца не для самой працы, але праца, якая аплачваецца. Святая ісціна. Пасляваенная моладзь зразумела гэту ісціну па-свойму — проста выехала адгэтуль, часта з цэлымі сем'ямі. Перад вайною не магла зрабіць гэтага, бо чаго і куды!?

У сувязі з меліярацыйнымі прыгодамі зубкоўскага народу ясна вынікае цяпер другое разуменне мясцовага быту. Ён, гэты быт, хутка народзіцца і на яго хрысціны пацячэ рэчка малака, завішчыць свіны хор. Народзіцца тое, што мы звычайна называем словам **гадоўля**. Пакуль што мала бліскучых рагуль і лянівых падосвінкаў. Але будзе іх больш. Павінна быць больш. Іначай, куды падзенеш буйнае сена ці сыпкую бульбу. Бульба ўдаецца, смачная.

Дык давайце спраўляць гадоўлю!

САКРАТ ЯНОВІЧ

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

ЖНІВО

Настала жніво. Збожжа серабрыцца і залаціцца. Чакае касцоў. Гэта хлеб на цэлы год. Таму так урачыста, хоць і ў працы да сёмага поту, праходзіць жніво.

На Беласточчыне ёсць каля 620 тыс. гектараў збожжа. Сярэдні ўраджай з гектара ў мінулым годзе склаў 14,7 ц. з га. Даволі мала, каб тым можна было хваліцца. Наша задача: утрымаць арэал, заняты збожжам, або нават нязначна зменшыць яго, але сістэматычна павышаць ураджай. Трэба ў бліжэйшыя гады дасягнуць 20 ц. з гектара.

Існуе нямала спосабаў павелічэння ўраджаю. Да адных з галоўных адносяцца метад і час уборкі. Пачынаем жаць збожжа тады, калі зерне яшчэ мяккаватае, лёгка разламваецца пад пазногцем. Калі пачаць жніво раней, зерне будзе яшчэ ў малочнай спеласці, г. зн. недаспелае. Калі спознімся са жнівом, зерне пачне высыпацца.

Чарговасць пры даспяванні збожжа: азімы ячмень, жыта, яравы ячмень, пшаніца і авёс. У сухое лета здараецца адначасовае даспяванне. Таму такое вялізнае значэнне набывае механізацыя жніўных работ. Найлепшыя пры ўборцы збожжа — снапавязалкі.

Асабліва трэба пільнаваць, каб не пераспеў азімы ячмень. Ён даволі добра расце на нашых глебах, дае нават да 30 ц з гектара. У планах інтэнсіфікацыі прадукцыі збожжа разлічваем на пашырэнне пасеваў азімага ячменю галоўным чынам за кошт аўса.

Уборку ячменю трэба правесці перад сцвярджэннем зерня. Гэта бывае пераважна за 10 дзён перад уборкай жыта. Гэты факт мае велізарнае значэнне ў гаспадарцы, бо дае магчымасць раўнамерна раскласці сілы ў гарачы час жніва, а таксама правесці раней шы засеў паіржышчавых.

На Беласточчыне даволі малы асартымент паіржышчавых культур. У паўднёвых паветах сеюць па іржышчы рэпку. Трэба пастарацца хутчэй падрыхтаваць глебу і пасеяць.

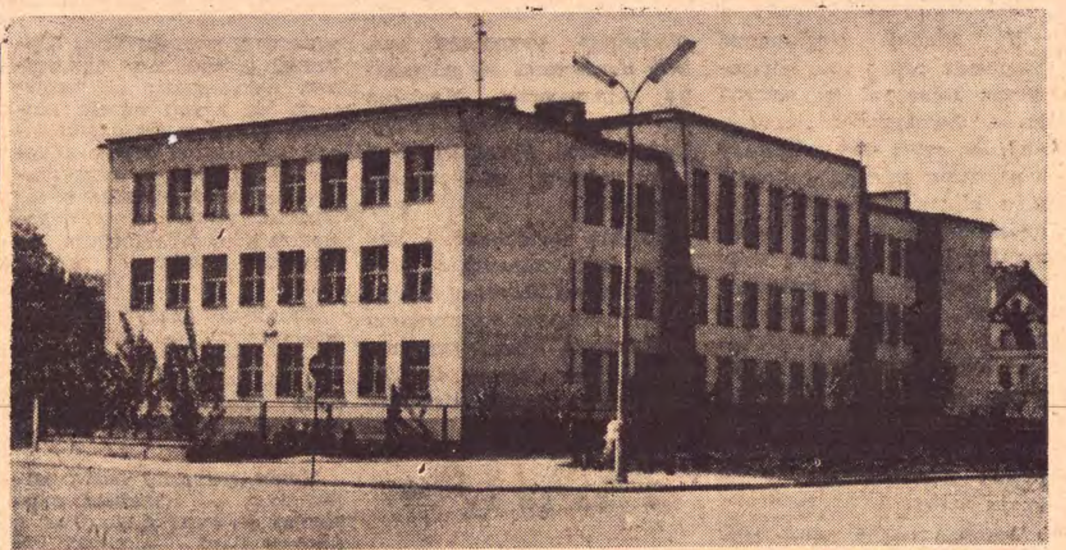
Найбольшыя плошчы займае ў нас жыта. Адразу пры кашэнні вяжам збожжа ў снапы і ставім у «дзесяткі» або «бабкі». Пасля некалькіх сонечных дзён, калі салома робіцца сухой, а зерне цвёрдым, звозім жыта ў клуню.

Пшаніца вельмі хутка можа прарасці. Таму стараемся жаць толькі ў сонечныя дні. Пры добрым угнаенні і адпаведным доглядзе пшаніца дае ў нас больш 20 ц. з гектара (ёсць прыклады ўраджаю да 50 ц на 1 га).

Авёс менш баіцца дажджу, аднак лёгка асыпаецца пры спозненай уборцы. Косім яго, калі каласы пабялеюць на большай частцы поля.

Адразу пасля звозу збожжа абавязкова трэба зрабіць падарыўку.

Інж. М. СУХАЖЭБРСКІ

Беласток. Фота Г. Рагазінскага

З ПІСЕМ ЗЕМЛЯКОЎ

Распіўся наш Ваня, што аж страх!

Задумаў ён стаць трактарыстам і пайшоў вучыцца на курсы, ніхто яму слова кепскага за гэта не сказаў, хаця цяжка нам адным даводзілася на гаспадарцы ды яшчэ летам. Няхай, думаем, хлопец мае спецыяльнасць — малады, хочацца зарабіць. Кончыў Ваня тыя курсы, пачаў трактарыстам ездзіць, зарабляць. Фанабэрлівым зрабіўся, давай паказваць, які гэта важны ён — назмяняў за зіму работ хіба з тры! Там замала плацілі, тут начальнік не спадабаўся, а ў другім зноў месцы трактар далі яму не такі, як хацеў. Што, кажа, хай паскачуць, знойдуць сабе трактарыста лепшага ад мяне...

Трактароў цяпер многа, а механікаў да іх мала. Паставіўся Ваня панам, што і куды, без кія не падыходзь да яго.

Распіўся за гэты час наш Ваня, што аж страх! А ўся бяда ў тых фундах па гасподах, не паспее што-лень зрабіць, а яму ўжо фундуюць. Чыста змарнаваўся ды годзе... Араў гаспадарам поле ў нашай вёсцы і ў суседніх. З людзей грошай назбіраў, да касы не аддаваў, а сабе ў кішэню клаў, квіткоў не выпісваў. Прысылаюць, вунь людзям пісьмы плаціць за трактарную работу, падняўся шум — бо як гэта, яшчэ раз плаціць трэба? Ды ўсё праз тое, што не дамагаліся ад Вані квітоў, за свайго хлопца лічылі яго.

У нядзелю, удзень, пайшоў да хаты калегі, калі ўсе былі ў царкве, знайшоў ключы, адамкнуў, забраў з камоды ў пакоі семсот злотых і ўсё пазамыкаў назад так, як бы нічога і не было. Удалося ў адной хаце, то ён пайшоў да другой, таксама адамкнуў хату, бо ведаў ключы, але там не знайшоў нічога, не паспеў выйсці назад, на панадворак, як яго заўважыў стары сусед...

Той першы калега (не ведаю, як ён завецца, такі чарнявы з крывым носам) пачуў, што Ваня швэндаецца па хатах, пабег да сваёй хаты, бачыць, усё папераварочвана дагары нагамі і грошай няма ў камодзе. Знайшоў Ваню ў скляповай, дзе піў у кампаніі і хваліўся, што зноў добра зарабіў, можа нават усім паставіць! Схапіў яго за каўнер аж кашуля лопнула і крычу: «Аддай семсот злотых!» А ён, бачыце яго, адказвае: «Чаго чапляешся? Я пазычыў у Пецькі». Зайшлі да Пецькі, а той кажа, што не пазычаў нічога Ваню... Пабіліся моцна.

Што ён сабе думае, гэты наш трактарыст, Бог яго ведае. Жарты, злодзеям робіцца, крадзе — пасадзяць у турму, як гадзюку нейкую!

Учора скляповая, да якой пачаў ён заляцацца, кажа: «Завязі, Ваня, на пошту чатыры тысячы злотых, я не маю часу, трэба ісці жаць памагчы бацькам, а ты якраз едзеш у бок пошты. Ён узяў грошы, запёр іх замест на пошту, дык у Гайнаўку, купіў свэтра, а рэшту прапіў з сябрукамі якімісь. Шчасце яшчэ, што скляповая папрасілася ў міліцыі, каб справы не рабілі, а толькі наказалі яму вярнуць грошы.

Якраз прадалі мы трохі воўны і свінча — узбіралі тыя чатыры тысячы і маці аднясла назад...

Ваня цяпер нібы сароміцца, божыцца і б'ецца ў грудзі, што ён так сабе, для жарту расшастаў чужыя грошы! Сваіх, чуеш, грошай, кажа, маю па горла... Ат, якім фальшывым чалавекам расце Ваня, татку старога зусім не слухаецца, а нас, бабаў, за нішто мае...

АДОЛЬ КАСТРЫЦА

„Суседка" ў Сухінічах

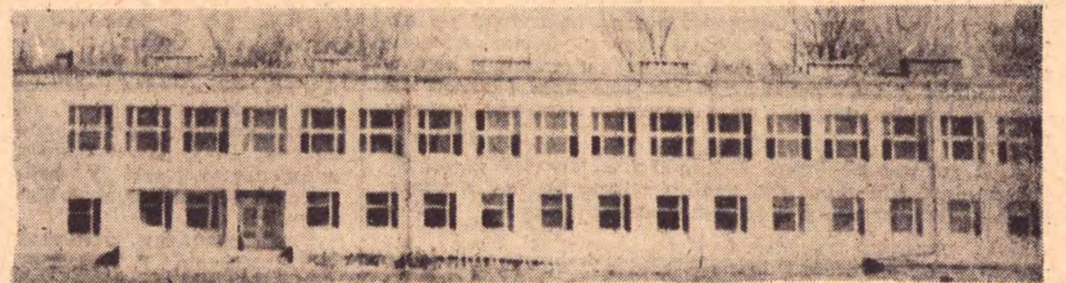
Перад заканчэннем навучальнага года вучні сухініцкай школы пад кіраўніцтвам настаўніцы Лідзіі Андрэюк паставілі вядомую п'есу Алеся Пальчэўскага — «Суседка». Спектакль адбываўся ў передапошнюю нядзелю — удзень для вучняў, а ўвечары для дарослых.

Такім чынам школа пакінула прыемны ўспамін на летнія канікулы. (ся)

БУДУЧЫЯ КАДРЫ

Згодна з планам развбудовы прамысловасці, на Беласточчыне ў наступнай пяцігодцы будзе пабудавана ў Саколцы фабрыка будаўляных акуццяў. Працаваць у ёй будзе 1700 чалавек. 30% будуць складаць жанчыны. Для Саколкі будзе гэта вялікая справа. Зараз у ёй адчуваецца недахоп працы асабліва для жанчын.

Але каб мець кваліфікаваных рабочых для будучай фабрыкі, у Саколцы пабудавалі школу будаўнічых рамеснікаў. Менавіта яна і дасць асноўныя кадры рабочых для фабрыкі.

Школа будаўнічых рамеснікаў. Тэкст і фота М. Х.

З МІНУЛАГА

◆ ГАЛАДОЎКА ◆

17 сакавіка 1937 года рабочыя хімічнай фабрыкі фірмы «Гродзіск» аб'явілі акупацыйную забастоўку на знак пратэсту супроць зніжэння заработнай платы. Сярод 300 рабочых быў выбраны забастовачны камітэт. Старшынёй яго стаў Леанарчык, а намеснікам Ян Бэльтэр. «Работнік» орган НКВ ППС пісаў: «17 сакавіка на хімічнай фабрыцы фірмы «Гродзіск» пачалася акупацыйная забастоўка. Забаставала 300 рабочых, арганізаваных у цэнтральным саюзе рабочых хімічнай прамысловасці. Рабочыя патрабавалі падвышкі заработнай платы на 30%. Яны засталіся ў сваіх цэхах і вырашылі не выходзіць аж да перамогі.»

Два тыдні яны па-геройску змагаліся за свае правы. Але не дабіліся вынікаў. Тады па прапанове КПЗБ-оўцаў і левых членаў ППС быў скліканы сход. Вырашылі прыступіць да галадоўкі — адной з найбольш вострых форм барацьбы. 8 мая пачалася галадоўка. Рабочыя забарыкадавалі выхады. Над фабрыкай развіваўся чорны сцяг са шкілетам чэрапа.

Ян Бэльтэр патрабаваў ад рабочых скласці ўсякую ежу, хто якую меў пры сабе. «Павінна быць салідарнасць, — сказаў Тарасюк, член забастовачнага камітэта, — як галадоўка — дык галадоўка».

— Аб нашай барацьбе даведаюцца людзі, — дадаў Трацінскі.

Рабочыя падтрымалі прапанову Яна Бэльтэра. Выкінулі ў канал кавалкі хлеба, вылілі з бутэлек ваду.

Пачалася барацьба на жыццё і смерць з адміністрацыяй за хлеб і працу. Праз некалькі гадзін на фабрычны пляц прыехала паліцыя. Спрабавалі выламаць дзверы, але ім гэта не ўдалося. Паліцыянты самі распалажыліся ў фабрыцы.

Галадоўка працягвалася, а рабочыя з пагардай называлі імёны штрэйкбрэхераў, якія ўцяклі з фабрыкі. Жоны галадаючых рабочых расправіліся са штрэйкбрэхерамі так, як яны на тое заслужылі. Жанчыны схапілі аднаго з іх і замкнулі на яго кватэры, забіваючы вокны і дзверы дошкамі.

— Нашы мужы галадаюць, дык і ты не будзеш лепшы. Хочаш за чужы кошт жыць? Не, так не будзе! — сказалі жанчыны.

Мінаў ужо другі дзень галадоўкі. Рабочыя ляжалі на падлозе. На трэці дзень асабліва аслабеў хворы Гладоўскі. Рабочыя, бачачы, што ён вельмі хворы, запранапавалі яму ісці дахаты.

Гладоўскі выйшаў на пляц перад фабрыкай. Яго акружылі жанчыны і пачалі выпытваць, што і як.

— Лепш дайце мне вады, а не лямантуйце, — рэшткамі сіл выціснуў з сябе Гладоўскі.

Жанчыны разбегліся ў пошуках вады. Карыстаючыся гэтым, Гладоўскі вярнуўся на фабрыку.

— Ведаеце, не пайду, што будзе, тое будзе. Застануся з вамі. У такую хвіліну не магу вас пакінуць, — сказаў Гладоўскі.

На трэці дзень барацьбы Юзэфа Гладоўская і Харузова арганізуюць дэманстрацыю жанчын і дзяцей да кватэры дырэктара Беразоўскага, які ў той час разам з паліцыяй піў і гуляў.

Больш двухсот жанчын з дзецьмі акружылі дом і катэгарычна пачалі патрабаваць выканаць патрабаванні іх галадаючых мужоў. На балконе з'явіўся дырэктар Беразоўскі. Быў п'яны.

— Чаго, бабы, хочаце? — ківаючыся, працадзіў праз зубы, — марш адсюль і не перашкаджайце. А можа каторая хоча праспацца з мужчынам, бо дома сваіх не маеце, — працягваў Беразоўскі.

— Не пазволім нас абражаць, — перарвала яго Харузова. — У той час, калі нашы мужы галадаюць ужо трэці дзень, а іх дзеці не маюць у хаце кавалка хлеба, дырэктар п'е і гуляе з паліцыяй, — гучным галасам гаворыць Харузова.

— Гэта ганьба! — закрычалі ўсе жанчыны.

— Вон адсюль! — крычаў дырэктар.

— Адсюль ніхто не пойдзе да тае пары, пакуль нашы мужы не скончаць галадоўкі! — зноў раздаліся крыкі.

Раззлошчаны дырэктар пакінуў балкон. Пачуўся яго заклік:

— Гэй, хлопцы, навучыце тых баб розуму!

З дому дырэктара выскачыла 15 паліцыянтаў на чале з камендантам, а за імі кінуліся на жанчын тры сабакі. П'яныя паліцыянты пачалі біць жанчын і дзяцей. Францішка Бэльтрова, Трацінская і шмат іншых жанчын былі пабіты палкамі і прыкладамі карабінаў. Многіх жанчын і дзяцей пакусалі сабакі.

Безбаронныя жанчыны і дзеці былі разагнаны па загаду дырэктара Беразоўскага. Аднак жанчыны не пераставалі змагацца. Яны пайшлі на тэрыторыю фабрыкі і сказалі, што будуць галадаць разам з мужамі.

На чацвёрты дзень прыехалі прадстаўнікі староства з Бельска. Па размове з імі дырэкцыя вымушана была пайсці на ўступкі. Рабочыя перамаглі. Выходзячых з фабрыкі рабочых віталі жоны, маткі і дзеці.

Але перамога аказалася палавінчатай. Дырэкцыя фабрыкі пачала сабатаваць паразуменне.

Рабочыя адказалі на гэта новаю барацьбой. «Работнік» ад 11 жніўня 1937 года пісаў, што «9 жніўня была арганізавана ўсеагульная забастоўка салідарнасці ў Гайнаўцы ў сувязі з працягваючайся забастоўкай у хімічнай фабрыцы «Гродзіск». Забастоўка была ўсеагульнай у ста працэнтах. Спынілі працу драўнінныя фабрыкі, перагрузачныя пункты, фабрыка Тэрэбэнтэн, лесапілка, а таксама спыніліся работы на будовах.

Перад тварам усеагульнай забастоўкі ў Белавежскай акрузе адміністрацыя была змушана поўнасцю выканаць падпісанае паразуменне.

Б. Нікіцюк

Уезд у Гайнаўку. Фота — ся

Вынікі вялікага конкурса „НІВЫ"
„ДВАЦЦАЦІГОДДЗЕ"

На конкурс было прыслана шмат прац, зместам якіх, згодна з умовамі конкурса, была тэма Дваццацігоддзя нашай краіны (успаміны, параўнанні сённяшняга дня з мінулым, змены ў вёсцы, аколіцы, грамадскасці ці асабістым жыцці, паказ авансу асяроддзя або паасобных людзей).

ПЕРШАЯ ЎЗНАГАРОДА — мініятурны радыёпрыёмнік на транзістарах маркі «Колібэр» — прызнана ЯНКУ БАРОЎСКАМУ з Васькоў (Гайнаўскі павет).

ДРУГУЮ ЎЗНАГАРОДУ — веласіпед — атрымоўвае АНДРЭЙ БЕРАЗАВЕЦ — Дуброва.

ТРЭЦЮЮ ЎЗНАГАРОДУ — ручны гадзіннік — атрымоўвае УЛАДЗІМІР КУРШАЛЬ — Беласток.

ЧАЦВЁРТАЯ ЎЗНАГАРОДА — настольны гадзіннік — прызнана ВАСІЛЮ ДЗУНУ з Гайнаўкі.

ПЯТУЮ ЎЗНАГАРОДУ — фотаапарат — атрымоўвае ЮРЫЙ ШАРАТУХА з Плёсак.

Аўтары, атрымаўшыя рэчавыя ўзнагароды, павінны прыехаць у рэдакцыю «Нівы».

Кніжныя ўзнагароды будуць высланы поштай наступным удзельнікам конкурса:

Аляксандру Грэсю з Беластока, Кастусю Пэтэльскаму з Крушынян, Міколе Наумюку з Кленік, Уладзіміру Дваракоўскаму з Бацют, Яўгеню Рэенту з Міхноўкі, Пецю Іванюку з Беластока, Надзі Звярынскай са Слабоды, Тацяне Уладзіміраў з Бельска, Ніне Несцяровіч з Орлі, Васілю Гапоніку з Райска.

ВЯЛІКІ ФЕСТЫН

Інструктар ГП БГКТ Міхась Вішэнка чытае даклад. Побач яго: сакратар грамадскага камітэта ПАРП тав. Анатоль Касыцюк, пасол на Сейм Максім Рудчык і I сакратар Павятовага Камітэта ПАРП тав. Уладзімір Рашчэнка.

Наймалодшыя танцоры з пачатковай школы ў Мілейчыцах выконваюць беларускі танец «Крыжачок».

21 чэрвеня г.г. на стадыёне ў Мілейчыцах адбыўся вялікі фестын, прысвечаны XX-годдзю Польскай Народнай Рэспублікі і IV З'езду ПАРП. Арганізатарам гэтага мерапрыемства быў аддзел БГКТ. У праграме фестына быў даклад аб дасягненнях ПНР за апошняе дваццацігоддзе ў параўнанні з дваццацігоддзем міжваеннай санацыйнай Польшчы і аб далейшым гаспадарчым развіцці, накрэсленым IV З'ездам ПАРП. У мастацкай частцы выступіў аматарскі калектыў з Верпаля з п'есай «Жыць на гэтым свеце». Вучні пачатковай школы ў Мілейчыцах далі таксама канцэрт. Спажывецкая спулдзельня арганізавала паказ моды. Пасля гэтага да самай раніцы працягваліся танцы.

На фестыне прысутнічаў: пасол на Сейм і дэлегат на IV З'езд ПАРП тав. Максім Рудчык, які падзяліўся сваімі ўвагамі аб IV-тым З'ездзе. Таксама ў фестыне ўзяў удзел I сакратар ПАРП у Сямяцічах тав. Уладзімір Рашчэнка.

Сяргей Крэйза

Працуем для сябе

Няма, бадай, чалавека, які б асмеліўся выкрыкнуць, што школа яму непатрэбна, навошта яна здалася ў жыцці. Іменна, так ёсць у малой вёсачцы Скраблякі, якая фундуе сабе новенькую школу. Прасторная, з паддашшам, у сярэдзіне атынкаваная — будзе гатовая якраз на 22 ліпеня, на свята Адраджэння Польшчы. Яе вартасць ацэньваюць на каля 700 тысяч злотых, у тым ліку большасць далажыліся да яе самыя скраблякоўскія людзі. Далажыліся ахвярнаю працаю на чатырыста тысяч зл. Нямала, праўда! Але што ж не робіцца сабе і для сябе...

Засталося абгарадзіць пляц, упарадкаваць, упрыгожыць на радасць сваім малым пацехам.

Калісьці, хтосьці з горада прыязджаў сюды, у Скраблякі, і дзіваваў уголас на брудную, растопістую вуліцу.

— Каб цябе... з тваім дзіваваннем!

Давай, узяліся гаспадары звозіць каменне на вуліцу, новую,

Цяпер вуліцы і дарогі ўпарадкоўваюць усюды. Напрыклад, у Коматаўцах, хаця і маюць брукаваную вуліцу здаўна, але не ўсю. От, з боку Баброўнік ёсць кавалак раскіслай тапеліцы. Гэты кавалак будзе забрукаваны, павінен быць забрукаваны, бо як жа іначай!

Суседнія Ярылоўка Нарэйкі прыняліся за ўпарадкаванне дарог, а Мастаўляны і Свіслачаны будуюць сабе сапраўдныя гасцінцы — з равамі, насыпам. Зроблена ўжо чтосьці каля 260 метраў такой дарогі.

Словам, як сказаў мне адзін гаспадар, ма... сыпалася з неба то... біблії. На нашым свеце лічыцца праца і яшчэ раз праца для сябе і ўсіх, бо ж ніхто не жыве на пустыні. Ці не так? (С.Я.)

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

ЛЕС „ПРАСТОРЫУСА"

Дваццаць чалавек, зусім чужых сабе, атрымалі аднолькавыя пісьмы. Жылі яны ў розных месцах: некаторыя працавалі на ваенных заводах, другія ваявалі на Усходнім фронце, а адзін нават сядзеў у турме. Пісьмы былі без подпісу, паведамлялася ў іх, што рэдакцыя тыднёвіка «Каускаус», друкаванага для фронта, хоча правесці з імі інтэрв'ю. Таму павінны яны прыехаць ў Берлін, на кошт рэдакцыі.

З'ехаліся ў вызначаны дзень. На першы погляд, паміж гэтымі людзьмі не было нічога агульнага — розны век, розныя манеры, рознае паходжанне: настаўнік, барман, рабочы, студэнт, салдат... Нават палітычныя перакананні неаднолькавы: з дванаццаці ўсяго адзін быў членам фашысцкай партыі. Аднак усе яны праз некаторы час жылі ў Амерыцы, свабодна ўмелі гаварыць па-англійску.

Праз два дні пасля іх рэдакцыйны субяседнік нейкі Вальтэр Капэ завёз усіх у вялікі прускі замак. Тут Капэ выясніў, што ім прыдзецца адбыць спецыяльны курс. Настала райскае жыццё без турбот і клопатаў: слухалі лекцыі па эканамічнай геаграфіі Злучаных Штатаў Амерыкі, праходзілі абучэнне дыверсіі, штодзень бывалі на амерыканскіх фільмах. Адно, чаго дамагаўся Капэ — гэта забыць нямецкую мову, размаўляць між сабою толькі па-англійску. «Вучні», канешне, здагадаліся, што іх перакінуць у Амерыку. Але навошта?

У 1942 годзе стала ясна, што гітлераўскі «бліцкрыг» на Усходзе праваліўся: вайна з Савецкім Саюзам паглынае ўсе рэзервы Нямеччыны. Трэба было зрабіць усё, каб адцягнуць адкрыццё другога фронта ў Еўропе, пераканаць саюзнікаў у магутнасці ваеннага патэнцыяла Германіі. Нямецкая разведка задумала наладзіць некалькі велізарных выбухаў, напрыклад, у Нью-Йорку, з сотнямі або і тысячамі забітых — пасеяць паніку. Дыверсанты павінны высадзіцца пад Нью-Йоркам на Фларыдзе. Цэлае кіраўніцтва аперацыяй «Прасторыус» (так назвалі яе) даручана Дашу як самаму вопытнаму і добра абзнаёмленаму са Штатамі. На хустачках былі запісаны сакрэтным чарнілам адрасы нямецкіх агентаў у ЗША...

І так, без асаблівых цяжкасцей, Даш прыбыў у Нью-Йорк. Тым часам, Вальтэр Капэ атрымаў радыёграму ад капітана падводнай лодкі, які паведамляў, што высадка групы дыверсантаў адбылася шчасліва. Аперацыя «Прасторыус» пачалася.

Даш пасяліўся ў атэлі, выпіў кубак добрай кавы, момант капаўся ў тоўстым спісе тэлефонаў, затым пазваніў проста ў... ФБР (амерыканскі следчы орган).

— Я немец, — сказаў Даш. — Хачу паведаміць адну важную справу.

— Зайдзіце да нас праз тыдзень, — адказалі яму.

— Справа надта важная, — не адступаўся Даш. — Мне патрэбна бачыць шэфа ФБР містэра Гувера. Пазваніце яму ў Вашынгтон і перадайце, што прыбыў Прасторыус, запамятайце добранька прозвішча: Прасторыус. Я зараз жа еду туды.

Не кожнаму амерыканцу вядома, што Прасторыус — гэта прозвішча першага немца, які пасяліўся на амерыканскай зямлі некалькісот год таму назад.

Даш пазваніў у ФБР невыпадкова. Ён даўно рашыў, што шмат лепей будзе здрадзіць план аперацыі, прыкінуцца антыфашыстам і запрапанаваць свае ўслугі на новым месцы, чым рызыкаваць уласнай скураю. Познім вечарам Даш быў у Вашынгтоне, таксі прывезла яго ў гасцініцу «Мэйфлауэр». Спаць не мог. Ранкам пазваніў у ФБР, адазвалася сакратарка. Пасля доўгага тлумачэння злучыла яго з сакрэтным аддзелам.

— Я немец. Хачу заявіць аб арганізаваным загаворы.

— Так? — пачуўся недаверлівы голас. — А супроць каго?

— Супроць Нью-Йорка.

— На жаль, мы займаемся толькі асабістай бяспекаю прэзідэнта і фальшываманетчыкамі.

Даш узяўся званіць на іншы нумар, прадставіўся, папрасіў да тэлефона начальніка аддзела.

— Я немец, праціўнік расізма Гітлера...

— Мы не займаемся расізмам, — перапыніў яго далёкі голас у тэлефоннай трубцы і выключыўся.

Калі зноў пазваніў да сакратаркі, тая здзіўлена запытала:

— Каго вам, урэшце, трэба?

Пасля яшчэ аднаго доўгага тлумачэння злучыла яго з тэлефонам палкоўніка Крамера. У трубцы загаварыў мужскі голас:

— Гаворыць сакратар палкоўніка Крамера. У чым справа?

Даш ізноў, невядома каторы ўжо раз паўтарае свой расказ.

— Палкоўніка няма, ён снедае.

Але Даш з чыста нямецкай упартасцю стаў пераглядаць тоўсты спіс тэлефонных нумароў, пастанавіў пазваніць проста на кватэру містэра Гувера.

— Гаворыць сакратар Трэйнар. У якой справе вы хочаце сустрэцца з дырэктарам?

Даш расказвае і расказвае.

— Гэта нядобры жарт. Ніколі не здаралася так, каб шпіён сам паведамляў пра сябе ў ФБР.

— Выслухайце мяне, — прасіўся Даш.

— Прыходзьце заўтра.

— Заўтра можа быць позна.

Сакратар Трэйнар з некім пашаптаўся і сказаў: — Добра, прыходзьце праз паўгадзіны.

Яго нарэшце прынялі. Ён гаварыў пяць сутак, спаў усяго некалькі гадзін. Верыў, што такім чынам запэўніць сабе кар'еру ў багатай Амерыцы. Аднаго дня газеты выйшлі з велізнымі партрэтамі Даша і ягонай групы. У загалоўках артыкулаў было напісана: «Сенсацыя! Інтэрв'ю з агентамі ФБР, якія выкрылі страшную змову фашыстоўскіх дыверсантаў!!»

Толькі цяпер Даш зразумеў, што яго ашукалі, бы малога хлопчыка: ФБР прыпісала ўсе заслугі сабе. Даша засудзіў ваенны трыбунал на кару смерці. Праўда, прэзідэнт памілаваў і кару смерці замяніў на **трыццаць** год турмы, рэшту немцаў расстралялі.

(а-ся)

ШТО ДЗЕ ЯК

Краіна золата і галоднай смерці

Паўднёва - афрыканская рэспубліка славіцца сваімі багаццямі і крайнім расізмам. Краіна гэтая, малаком і мёдам плывучая, мае свае багацці для невялікай групкі, белых багачоў, а тэрор і нэндзу для большасці радавітых жыхароў краіны — гэта золата і дыяменты, але сотні неграў галадаюць. На вуліцах горада золата — Іаганесбурга — спаткаеш сотні жабракоў.

Людзі свету ўсё больш бунтуюцца на парадкі, якія пануюць у Паўднёва - афрыканскай рэспубліцы, асабліва чулыя на гэта афрыканскія краіны і сацыялістычны лагер. Многія краіны ў знак пратэсту парвалі з ПАР дыпламатычныя і гандлёвыя суадносіны. Вольналюбівыя краіны свету на форум ААН дамагаюцца цалкавітай ізаляцыі ПАР. Злосць на групу бессардэчных белых вырадкаў расце і напэўна прыйдзе час здушыць іх. **(вл)**

СТО МЕДАЛЯЎ

Многія гледачы бачаць, як спартсмены лёгка пераадольваюць планку на вялікай вышыні, скачуць далёка ў даўжыню, прыгожа і лёгка бегаюць. Наўрад ці ведаюць яны, што за лёгкасцю гэтых рухаў хаваецца сапраўдная тытанічная праца.

Хто не ведае праслаўленай беларускай спартсменкі заслужанага майстра спорту Марыі Іткінай! 14 гадоў у спорце. З іх 10 год яе імя не сыходзіць са старонак сусветнай спартыўнай прэсы. Яна выступае на буйнейшых спаборніцтвах Еўропы і свету. Бронза, серабро, золата, кубкі, прызы з'яўляюцца сведкамі яе перамог.

Тры чэмпіянаты Еўропы. На самым высокім месцы п'едэстала гонару стаяла беларуская спартсмемнка, і велічная мелодыя гімна БССР гучэла над стадыёнамі розных краін.

За 14 год у спорце Марыя Іткіна заваявала каля 100 медаляў.

ЮРЫЙ ДОЛБД-МІХАЙЛІК

БАРОН ФОН ГОЛЬДРЫНГ

Пасля вайны

Ужо на наступны дзень Фрэд пераканаўся, што яго намер азнаёміцца з абстаноўкай, здзейсніць не так лёгка. Як і раней, ён адчуваў сябе вязнем, бо пакой яго замыкаўся, а на прагулцы яго нязменна суправаджаў «інструктар фізкультуры», тып пахмуры і маўклівы. Ні Нунке, ні Шлітсена, ні Воранава Фрэд больш не бачыў.

З'явіліся яны нечакана праз тры дні.

На гэты раз Нунке не рабіў ніякіх прадмоў. Выгляд у яго быў заклапочаны і сугуба афіцыяльны.

— Шлітсен, дайце для азнаямлення карту! — коратка загадаў ён.

Намеснік начальніка школы паспешліва дастаў з кішэні два чатырохкутнічкі калькі з нанесеным на ёй рэльефам і падаў іх Фрэду і Гары.

«Выходзіць, у мяне будзе напарнік! — пашкадаваў Фрэд. — А ўрэшце, можа гэта лепш, можа з яго я хоць што-небудзь выцягну...»

— Даём вам пятнаццаць хвілін для таго, каб вы добра запамяталі ўсе асаблівасці мясцовасці, — суха растлумачыў Шлітсен.

Учэпістым позіркам Фрэд упіўся ў пададзеную яму карту, толькі дарэмна ён стараўся здагадацца, дзе быў размешчан гэты невялікі лапік мясцовасці, якую яму прапанавалі вывучыць. Запомніць усе яе асаблівасці было не так ужо цяжка: вялікая паляна, акружаная з поўначы і захаду лесам; з усходу на паўднёвы захад цякла безымянная рэчка; з паўднёвага ўсходу на поўнач пралягала шасейная дарога; там, дзе шасэ перасякае рэчку, — мост.

Для вывучэння ўсіх зробленых на карце адзнак занадта многа было і трох мінут, аднак Фрэд не спяшаўся вярнуць свой кавалачак калькі Шлітсену. Не трэба апераджаць Гары, каб той не падумаў, быццам ён, Фрэд, хоча вылезці ўперад. Бач, як старанна ён вывучае сваю карту, нават вуснамі варушыць! Так, з Гары трэба падтрымліваць найлепшыя ўзаемаадносіны, ён малодшы за іншых, таму яго лягчэй будзе выклікаць на шчырасць... Але ж што ж ўсё-такі яны надумалі? Можа, звычайная вучэбная трывога? Чаму ж тады, у час мінулай сустрэчы, Нунке пачаў размову пра нейкую асаблівую важнасць задання? Вайны зараз няма, значыць, маецца на ўвазе не ваенная аперацыя. Дыверсія? Наўрад ці адважацца паслаць з такой мэтай навічка. А можа гэта яго хрышчэнне, прысвячэнне ў «рыцара»?

Роздум Фрэда перапыніў голас Шлітсена.

— Пятнаццаць мінут прайшло! — загадаў ён.

Гары і Фрэд, як па камандзе вярнулі карты.

— Вы ўпэўнены, што ўсё добра запамяталі?

Абодва сцвярджальна кіўнулі галавой.

— Тады прыступім да галоўнага, — урачыста пачаў Нунке, — зараз вы, Фрэд, і вы, Гары, атрымаеце заданне, якое павінны выканаць любой цаной. Сутнасць яго заключаецца вось у чым: у сілу раду прычын вам даручаецца ўзарваць у паветра адзін мост... Шлітсен, павярніце на некалькі мінут карты! А вы, калі ласка, уважліва прасачыце за ходам распрацаванай аперацыі. Мы вас скінем на парашутах у лес, абазначаны на карце з поўначы. Там ёсць зручная для прызямлення, праўда, невялічкая паляна. Пасля прызямлення старанна схавайце парашуты, месца замаскіруйце і асцярожна прасоўвайцеся на поўдзень. Ад пункту высадкі да паўднёвага ўзлесся — тры кіламетры. Вы іх хутка пераадолееце, і, калі выйдзеце на самае ўзлессе, метраў за пяцьдзесят, убачыце мост і рэчку. На мосце ў свой час была ахова, цяпер, паводле нашых звестак, яе знялі, але не выключана, што зноў могуць паставіць. Тут прыйдзецца арыентавацца на месцы. Незалежна ад таго, вы павінны ўзарваць яго ў паветра. Для гэтага будзеце мець дзве міны з гадзіннікавым механізмам. Калі аперацыя пройдзе ўдала, да ночы перабудзеце ў лесе, разлічыўшы так, каб роўна а чвэрці на чацвёртую быць паблізу месца прызямлення. Адтуль вас забярэ гэлікоптэр... Калі ўзнікнуць ускладненні, ні ў якім разе ў рукі чырвоных жывымі не трапляць. Лепш смерць, чым палон!

Нунке, напэўна, не адзін раз даводзілася навучаць агентаў, пасланых на выкананне падобных заданняў, бо гаварыў ён з аднастайнасцю дзяка, які бубніць малітву.

Стараючыся змякчыць уражанне ад апошніх слоў свайго шэфа, Шлітсен рашыў умяшацца ў размову:

— Няхай гэтая перасцярога паважанага гера Нунке вас не палохае. Яна зроблена, так сказаць, для парадку. Мы ж усе цалкам упэўнены ў поспеху. Я ручаюся, што вернецеся здаровымі і ў добрым настроі, разлічваючы на добрую ўзнагароду, якая вас чакае... Вас можа здзівіць месца, выбранае намі для пасадкі гелікоптэра. Мы вырашылі пасадзіць яго на той самай паляне, дзе вы і прызямліліся. Тут мы ўлічваем псіхалагічны момант: менш за ўсё вас будуць адшукваць у аколіцах узарванага ў паветра моста. Шныпрыць будуць, дзе хочаш, толькі не там, адкуль, паводле іх логікі, дыверсанты павінны ўцякаць як мага далей...

— Звычайна, — падтрымаў Воранаў, — са сваёй практыкі...

— Прабачце, але часу ў нас у абрэз, — спыніў яго Шлітсен, паглядаючы на гадзіннік. — У нашым распараджэнні засталося 57 мінут. Зараз вас абодвух правядуць у цэкгауз — пераапрануцца, узяць зброю, міны і ўсё патрэбнае. Старшым прызначаю Фрэда. Пытанні будуць?

— Дазвольце! — Гары відавочна хваляваўся. — А калі гелікоптэр па якіх-небудзь прычынах нас не падбярэ? Што ў такім разе нам рабіць?

ТРЫБУНА чытачоў

ЗМЯНЯЕЦЦА ВЫГЛЯД ВЁСКІ

Да нядаўна наша вёска залічвалася да тых, аб якіх гавораць, што свет там забіты дошкамі. Нічога ў ёй не адбывалася, не будавалася. У апошнія гады многа зрабілася ў нас. Пабудавана крама, злеўня малака, школа. Незадоўга будуць закончаны працы пры пабудове святліцы. Мураваных дамоў з кожным годам таксама прыбывае. Жыхары вёскі направілі дарогі, высадзілі іх дэкаратыўнымі дрэўцамі. У крывяціцкім сельгасгуртку з кожным годам таксама павялічваецца колькасць сельскагаспадарчых машын.

Янка Кірыдзюк
вёска Крывяцічы

ЗАГАРЭЎСЯ ЛЕС

Трактар з прычэпай вёз з Кленікаў каменне. Непадалёк ад Плёсак ад іскры трактара загарэўся лес. Жыхары нашай вёскі як убачылі, што загарэўся лес, пабеглі на ратунак. Хутка прыехала пажарная каманда з Бельска і пажар быў патушаны.

Лёня Леанюк
вёска Плёскі

РЭПІСКА

Рэпіска — невялікая вёска. Жыве ў ёй 70 гаспадароў. У гэтай вёсцы ёсць чатырохкласная школа, у якой у бягучым годзе навучалася 45 дзяцей. Ідуць намаганні сярод сялян, каб купіць тэлевізар. У нас ёсць злеўня малака, крама і святліца. Памаленьку знікаюць драўляныя хаты, а будуюцца мураваныя.

Іван Сегень
вёска Рэпіска

АДНАВІЛАСЯ ВУЛІЦА

Вёска Сушча ў Беластоцкім павеце раскінулася над прыгожай Нарвай. У мінулым годзе закончана тут будова маста праз рэчку. У бягучым годзе ўложаны брук на вуліцы. Ён значна ўпрыгожыў вёску.

Толік Харкевіч
вёска Ляшукі

ССМ У КАМЕНІ

У Камені многа моладзі. Нядаўна моладзь аб'ядналася ў гуртку Саюза Сялянскай Моладзі. Накрэсліла яна даволі цікавы план культурна-асветнай працы. Між іншым запланавана арганізаваць драмгурток.

Мікола Банькоўскі
вёска Навіны

Ой, зубы, зубы...

Трэба прызнаць, што мы яшчэ не ўмеем ахоўваць сваіх зубоў. Не, не думайце, што хачу тут гаварыць пра авантуры, бойкі...

Проста, зубы трэба даглядаць, чысціць хаця раз у дзень. Інакш будуць псавацца і псуюцца, гніюць — баляць. У Зубках нядаўна адкрыты зубны кабінет (не таму, што вёска называецца так). Даязджае сюды ў вызначаныя дні тыдня лекар Міцкевіч з Гарадка. Мае ён поўныя рукі работы, спраўляецца, як можа, але бяда ў тым, што людзі прыходзяць лячыць ужо тады, калі моцна баліць і найчасцей няма ўжо чаго лячыць. Застаецца — вырываць, слухаць крыкі, візгі...

Час зразумець тое, што — зубы баляць ці не баляць, але трэба, каб хаця разок у год праверыў іх лекар (дэнтыст). Дзе пачынае псавацца, там можна залячыць, уратаваць. Старыя найлепш ведаюць, як дрэнна без зубоў (добрых зубоў). Яны — не яшчарчын хвост, другі раз не адрастаюць!

Давайце даглядаць свае зубы, часцей заглядаць у кабінет дэнтыста, не чакаць аж пакуль надыдзе бяссонная ноч. **(ся)**

МОДА • МОДА • МОДА • МОДА • МОДА • МОДА • МОДА

СУКЕНКІ ДЛЯ ЦЯЖАРНЫХ ЖАНЧЫН. ПРАКТЫЧНЫЯ І ПРЫГОЖЫЯ

1) Сукенка без каўняра і рукавоў, унізе пашырана. Да яе можна пададзяваць розныя блузкі. На яе трэба 2 м. 30 см матэрыялу шырынёй у 80 см, або 1 м. 25 см шырынёй у 1 м 40 см.

2) Сукенка сабрана пад карчак, зашпіляецца на гузікі, з доўгімі рукавамі і манжэтамі. На такую сукенку трэба 3 м матэрыялу шырынёй у 80 см.

3) Сукенка з прадольнымі швамі, уздоўж якіх нашыты гузікі. Могуць зашпіляцца. Унізе пашырана. На такую сукенку трэба 3 м матэрыялу шырынёй у 80 см.

— Фрэд, як старшы, што б вы зрабілі?

— Вызначыўшы мясцовасць, прабірацца на захад, адтуль звязацца з вамі, а далей дзейнічаць па вашых указаннях.

— Чуецс, Гары! Выконвайце заданне!

Пераапранаючыся, Фрэд зноў і зноў перабіраў у думках усё толькі што пачутае. Дзіўнае заданне і дзіўныя адносіны да сваёй агентуры! У якую краіну іх збіраюцца закінуць? Чаму ўзнікла пільная неабходнасць узарваць у паветра нейкі заваляшчы мосцік? Мабыць, шасэ, якое да яго падыходзіць, вядзе да нейкага абароннага прадпрыемства? Тады, напэўна, уся мясцовасць навокал узмоцнена ахоўваецца! Штосьці тут не вяжацца адно з другім. Так пасылаюць або смертнікаў, або...

Здагадка, што прамільгнула, хутка знайшла і пацвярджэнне. Фрэду выдалі новенькі кольт і чатыры абоймы патронаў да яго. Прызвычаены заўсёды трымаць сваю зброю напагатове, ён і на гэты раз уважліва агледзеў пісталет, потым павярнуў абойму і злёгку націснуў на яе верхні край. На далоню выпаў патрон. Асцярожна загінаючы пальцы, Фрэд перакачваў яго на далоні з месца на месца. Патрон як патрон! Цьмяна і злавесна наблісквае тупое рыльца кулі, знаёмым кружочкам акрэслен на другім канцы капсуль. Здаецца, усё як звычайна... А калі? Кончыкам нажа Фрэд націснуў на галоўку кулі. Пад вастрыём ляза яна ледзь - ледзь прыгнулася.

Цяпер Фрэд ужо не меў патрэбы правяраць астатнія патроны. Яны былі фальшывыя, як, несумненна, і міны. Маглі ўзарвацца, выстраліць, але нічога б не ўзарвалі ў паветра, нікога б не забілі... Проста ім збіраюцца зрабіць выпрабаванне. Што ж, гэта найлепшы з варыянтаў. Ва ўсякім выпадку цяпер ён ведае, як сябе паводзіць... Да лепшых часоў, калі яго пашлюць на сапраўднае заданне, і ён зможа кінуць усё да д'ябла і падацца да сваіх...

Намагаючыся схаваць усмешку, што мімаволі прасілася на вусны, Фрэд скоса глянуў на Гары. Той збіраўся ў шлях старанна і хмурна. З усяго было відаць,

49

— ні пра што не здагадваецца!

Калі Фрэд і Гары выйшлі на двор, каля машыны іх чакаў ужо Шлітсен.

Моўчкі селі ў машыну. Таўсцяк — у кабіну, ля шафёра. Фрэд і Гары — у закрыты, без вокан, кузаў.

Не прайшло і дваццаці мінут, як прыехалі на аэрадром. Адвёўшы пілота і бортмеханіка ўбок, Шлітсен пра штосьці з імі мінут з пяць размаўляў, потым павярнуўся да сваіх падапечных і загадаў яшчэ раз уважліва праверыць свае рэчы. Абодва былі ў цывільных касцюмах, але зараз нацягнулі на іх камбінезоны. Зробленыя з моцнай тканіны камбінезоны павінны былі захаваць адзенне ад усялякіх пашкоджанняў у час прызямлення. Пасля гэтага іх разам з парашутамі трэба было закапаць і замаскіраваць. Зброю, грошы, шакалад размясцілі па кішэнях. Міны так і засталіся ў маленькіх рукзаках. Перад спускам іх трэба прымацаваць да пояса.

Пераканаўшыся, што амуніцыя ў парадку, Шлітсен даў сігнал да пасадкі, Фрэд і Гары зрабілі крок, каб развітацца з шэфам, але той нечакана кінуў:

— Я буду суправаджаць вас да месца высадкі.

«Зразумела, табе няма чым рызыкаваць», — насмешліва падумаў Фрэд.

Аднак твар Гары адразу пасвятлеў. Тое, што Шлітсен паляціць разам з імі, ён, відаць, успрыняў як праяву найвялікшай клапатлівасці начальства. Гэта падбадзёрвала і заспакойвала.

Парашуты-аўтаматы нацягнулі ў самалёце. Бортмеханік, што дапамагаў іх падняць, адразу ж знік у кабіне. Цяпер усё было гатова да адлёту, усе былі на сваіх месцах.

Працяг за тыдзень

50

Сардэчныя тайны

Дарагое Сэрцайка!

Вашы парады ў «Ніве» я кожны раз чытаю ад пачатку да канца і мне здаецца, што няма такіх, каб не чыталі «Сэрцайка». І вось я вырашыла звярнуцца да цябе са сваёй справай.

Мне ўжо хутка будзе 18 год. У мяне закахаўся хлапец К. са сваёй вёскі. Але ён мне зусім не падабаецца. А бацькі мае вельмі хочуць, каб я пайшла за яго замуж, таму што ў яго вельмі добрая гаспадарка, ён багаты. Але ж, дарагое Сэрцайка з кім я буду жыць: з гаспадаркай ці з К?

Хлапец А. з нашай вёскі мне лепш падабаецца, ён ужо пасля войска, але бацькі пярэчаць, таму што ў яго ёсць яшчэ малодшыя браты. Падабаецца мне таксама В. з нашай вёскі, але ён да ўсіх заляцаецца, а найбольш да настаўніц і ўсялякіх прыезджых. Нядаўна я пазнаёмілася з хлопцам з суседняй вёскі, але і ён мне не вельмі падабаецца. Але бацькі маюць на ўвазе толькі К. і не прызнаюць іншых хлопцаў. Людзі гавораць, што я вельмі прыгожая, але я ім не веру. Праўда толькі, што многім хлопцам падабаюся.

Парай, Сэрцайка, што мне рабіць, ці ісці замуж за К. ці яшчэ пачакаць?

М. з Гайнаўскага павета.

Дарагая сяброўка!

Вельмі мне падабаецца, што ты думаеш па-сучаснаму. К. табе не падабаецца і ты яго не хочаш, хаця ён і багаты. Правільна пішаш: жыць будзеш з ім, а не з гаспадаркай.

Пішаш аб хлапцу А., які табе падабаецца, аб В. і іншым хлапцу з суседняй вёскі. Пытаеш, за каго выходзіць замуж, ці слухаць бацькоў і ісці за К. ці за А. са сваёй вёскі. Дарагая, я табе раю наогул яшчэ не выходзіць замуж. Яшчэ вельмі ты маладая, прымаць на сябе такія вялікія абавязкі. А і шкада марнаваць такіх прыгожых маладых дзявочых год. Яны толькі раз у жыцці бываюць. Яшчэ маеш многа часу, яшчэ паспееш выйсці замуж. І вось раю табе сябраваць з тым, хто табе падабаецца, а кандыдата на мужа будзеш пазней шукаць.

СЭРЦАЙКА

КІНО

Праграма
на 13—19.VII.1964 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавеж
„Patria o muerte" (polski), 14—16. „Niebo bez krat" (rumuński), 17—19.

Кляшчэлі
„Ludobójcy" (szwedzki), 14—16. „Ewakuacja" (radz.), 17—19.

Дубіны
„Ludzie i bestie" II s. (radz.), 18—19.

Нараў
„Czarny monokl" (franc.), 15—19.

Нараўка
„Ludzie i bestie" II s. (radz.), 15—19.

Чаромуха
„Kiermasz" (NRF), 14—16. „Całe złoto świata" (franc.), 17—19.

Чыжы
„Gdzie jest generał" (polski), 15—19.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Wąż morski z Loch Ness" (angl.), 15—19.

Бранск
„Dziecięce marzenia" (radz.), 14—16. „Statek odpływa o świcie" (radz.), 17—19.

Орля
„Mecz w piekle" (węgierski), 15—19.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Całe złoto świata" (franc.), 14—16. „Wódz czerwonoskórych" (radz.), 17—19.

Міхалова
„Samotność długodystansowca" (angl.), 14—16. „Druga młodość cioci" (węgierski), 17—19.

Супрасль
„Transport z raju" (czeski), 14—16. „Sędzia dla nieletnich" (NRF), 17—19.

Чорна Беластоцкая
„Skłóceni z życiem" (USA), 14—15. „Haczek i jego Szwejk" (radz.), 16—17. „Liczę na wasze grzechy" (polski), 18—19.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Diabeł morski" (radz.), 14—16. „Zabawa na sto dwa" (angl.), 17—19.

Нурэц
„Krzesiwo" (NRD), 14—16. „Druga młodość cioci" (węgierski), 17—19.

Мілейчыцы
„Sambrero" (radz.), 14—16.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Янаў
„Drugi tor" (NRD), 14—19.

Сідра
„Znów ku gwiazdom" (radz.), 14—16. „Przemytnik z Piemontu" (franc.), 17—19.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Jak być kochaną" (radz.), 18—19.

Новы Двор
„Weekendy" (polski), 18—19.

Ружаны Сток
„Syn skazańca" (angl.), 14—15. „Wąwóz grozy" (rumuński), 16—17. „Weekendy" (polski), 18—19.

У днях 13—19.VII. у Шудзялове, Райску, Крынках і Сухаволі фільмы высвятляцца не будуць.

ТЭАТРЫ

Тэатр ім. Вянгеркі

(выязная група)

Каменны Двор
„Odwety" — 15.VII.

Міхалова
„Odwety" — 16.VII.

Хорашч
„Odwety" — 18.VII.

КОРАТКА І ЯСНА

У царскім войску быў афіцэр, які амаль пасля кожнага сказа гаварыў: «Коратка і ясна».

Аднойчы ён звярнуўся да новага салдата і кажа:

— Пасцяліце мне пасцель, коратка і ясна.

«Дзе ж яму паслаць, каб было коратка і ясна», — думаў салдат. Думаў салдат гадзіну, думаў другую, а нарэшце паслаў пасцель афіцэру на акне. Афіцэр, убачыўшы пасцель на акне, злосна крыкнуў на салдата:

— Ты што, з глузду з'ехаў?

Салдат апраўдваўся:

— Вы ж мне казалі, каб коратка і ясна. Я так і зрабіў.

Янка Бура
Тарнопаль

Так загадвае будзіць сябе пражываючы тут пад дзевятым нумарам палкоўнік у адстаўцы.

ХАМЕЛЕОН

Мой сусед, Кузьма Пятровіч, займае пасаду начальніка АТК. На заводзе ў яго ўстойлівая рэпутацыя чалавека прынцыповага, сумленнага, рашучага. А ў хатніх умовах Кузьма Пятровіч мяняецца.

Аднойчы на ганку нашага вялікага дома Кузьма Пятровіч спаткаўся з Клараю Львоўнай, што жыве ў чацвёртым пад'ездзе. Прывіталіся.

— Як ваша здароўе, Клара Львоўна?

— Дзякую, тупаю патрошку. Чула я што ў вас сям'я прыбавілася?

— Ой, не кажыце, прыбавілася, але такую радасць — на сухі лес! Не жанчына — змяя грымучая, але што зробіш? Прыходзіцца цярпець, бо яе дачка — наша нявестка. З хаты не выганіш. Робіш добрую міну пры дрэннай гульні.

— Мне гаварылі, што яна добрая старая?

— Такой дабраты б ворагу не пажадаў. Бурклівая, яхідная...

За спіною Кузьмы Пятровіча рыпнулі дзверы, і з калідора на ганак выйшла старэнькая жанчына. Злосны твар Кузьмы Пятровіча раптам зрабіўся салодкім, лагодным.

— Знаёмцеся, Клара Львоўна, — засяшаўся ён, — гэта наша сваццця Васіліса Сідараўна, маці нашай нявесткі. Я ўжо вам расказваў, як мы ўсе рады, што яна нарэшце да нас пераехала. Родныя ж і павінны жыць разам.

Калі бабуля, прывітаўшыся, пайшла, Кузьма Пятровіч нахіліўся да Клары Львоўны і дадаў:

— Мы ёй так рады, як чорт крыжу...

Уладзімір Мяжэвіч

АДМАЛОЖВАЕ

— Задумваюся, мая дарагая, ці гэты банцік у тваім тыпе...
— Не бяда, затое адмалоджвае.

ЗАЎСЁДЫ СВЕЖАЕ

Як захаваць мяса жывёлы свежым? — пытае настаўнік.

— Пакінуць жывёлу жывой.

ДЗЯКАВАЦЬ БОГУ

— Куды так бяжыш?

— Стаў бацькам некалькі хвілін таму назад.

— А як чуе сябе жонка?

— Дзякаваць Богу, яшчэ нічога не ведае.

ПАРАДА

— Пане лекар, што мне рабіць, каб не засынаць пры стале?

— Неабходна адразу легчы ў ложак.

Самагонку можна і трэба гнаць... Гнаць з кожнае хаты.

Я не згодзен з матэматыкай. Лічу, што сума нулёў складае грозную лічбу.

Уласнае бяссілле такое ж небяспечнае, як чужая сіла.

КАНСЕРВАВАЯ КАЗКА

— Дзядуля, раскажы нам казку?

— Пра белага бычка?

— Нас не абманеш! Раскажы сапраўдную казку, — адгукнуўся старшы, Пятрусь.

— Бач ты, хітруны! Не давай вам мёду, толькі казкі расказвай. А, нябось, забыліся, што вячэралі, — прабурчэў дзед.

— А вось і не забыліся, — загаманілі ўнукі. — На вячэру былі кансервы — бычкі ў тамаце.

— Але ж і часы надыйшлі! Ужо і бычкоў кансервуюць! Наш пакуль што жыве, бачыў яго, як брыкаў на гародзе.

— Дзядуля ўсё пераблытаў! Бычкі — гэта ж рыба такая, — растлумачыў Пятрусь. Задаволеныя памылкай дзеда, унукі захлопалі ў далоні.

— Рыба-а... — працягнуў з недаверам дзед, хаваючы ў вусах хітрую ўсмешку. — Свет перавярнуўся. Мабыць, ад гэтых бычкоў з'явіліся марскія каровы. Сённяшнія кансервы мне расказалі такую гісторыю.

Тут дзед закашляўся, а ўнукі прысунуліся бліжэй, з цікавасцю наставіўшы вушы.

Расправіўшы далонню вусы, дзед пачаў разматваць казку, як нітку з верацяна.

«Нядаўна я зваўся ляшчом і жыў прыпяваючы, плёскаючыся ў вадзе, як верабей у пяску. Аднойчы на возеры з'явіліся дзве лодкі. Мы, рыбы, забілі хвастамі трывогу: сустрэча з людзьмі не звеставала нам нічога добрага. Рашылі мы праскочыць паміж лодкамі ды заблыталіся ў сетку. Ратунку не было. З вялікага плавання трапілі мы ў маленькую лодку, а затым апынуліся на фабрыцы кансерваў, дзе сустрэліся з рознымі рыбамі — аднавокімі, галавастымі і з непрыемным запахам, якія называліся селядцамі. Нас, ляшчоў было найменш, і мы ганарліва не ўвязваліся ў размову з суседзямі. Першым загаварыў да мяне селядзец:

— Шчаслівы ты, лешч, будзеш плаваць у памідорах, а мяне, беднага, засоляць.

Словы селядца перабіў чалавечы голас:

— Робім сёння лешча ў тамаце?

— К чорту з ляшчамі. Лешча не хочуць купляць, касцей у ім шмат. Давайце іх пад выглядам скумбрыі, — загадаў начальніцкі голас.

Закупорылі нас у бляшаныя банкі, згатавалі ў катле, потым перавезлі ў пачкавальню.

Не вельмі добра адчуваў я сябе ў ролі скумбрыі, але мае роздумы перарваў чужы голас:

— Ах, кудлаты Няптун! Скончыліся этыкеткі на скумбрыю.

Здалёк даляцеў патрабавальны крык:

— Давай пяць тысяч скумбрыі!

— Скумбрыя ў моры, а ў нас толькі этыкеткі на шпроты, — адгукнуўся голас ля нас.

— Халернікі. Ніколі ў вас няма чаго трэба. Чорт з вамі, ляпіце шпроты, — згадзіўся далёкі голас.

Спрытныя рукі абкруцілі нас клейкімі паперкамі. Такім чынам я, благародны лешч, са скумбрыі ператварыўся ў шпротку. Затым павезлі нас за дзесятыя землі і апынуўся я на гээсаўскай паліцы. Невысокая жанчына ў хустцы ў клетачку купіла маю банку».

— Гэта наша мама, у яе хустка ў клетачку, — зашумелі ўнукі.

Дзед кіўнуў галавой, згаджаючыся з заўвагамі і працягваў:

«Мужчына з вусікамі раскрыў банку, паспрабаваў кансервы і сказаў: «Гэта мясляціна надаецца толькі да водкі, страх даваць дзецям. Смутна робіцца, як падумаеш: бляшанка моцная, а кансервы слабыя». Вельмі ж крыўдна мне зрабілася. Быў я паважаным ляшчом, а стаў бычком у воцаце».

— Дзядуля расказваў выдумкі, — захныкаў Пятрусь.

— Справа вашая, я расказаў небыліцу, а што да чаго — дадумайцеся самі, — сказаў дзед і ўзяўся набіваць закопчаную люльку.

Дзядзька Лявон

Багаж бонскага рэваншыста.

ІДЭАЛЬНЫ МУЖ

Ідэальны муж — гэта такі муж, які думае, што яго жонка ідэальная.

ГРАМАТЫКА

— Як будзе ў множным ліку дзіця?

— Я думаю, блізняты.

ПРЫЧЫНА

— Чаму вы не перафарбавалі сабе валос?

— Даўно я гэта зрабіла б, але муж супроць гэтага нічога не мае.

АКЕНЦА ДУМАК

Калі з'яўляешся сцяжком на даху, будзь па крайней меры аднаго колеру.

Веслаў Брудзінскі

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

По просьбе Валі Верамчук, Аліны Бартошык і Валі Гудзейка з Чарэмхі змяшчаем

Волжские припевки

Над Волгой звездочка горит,
Поет гармонь трехрядная,
А за кормой волна бежит,
Бежит вода прохладная.

Гармонь поет на новый лад,
Припевки волжские летят,
Летят они от Жигулей
До берегов пяти морей.

Когда-то пели над рекой
Любовные страдания,
А мы оставили с тобой
Страданья без внимания.

Плывем на лодочке, плывем,
Родной рекой любуемся,
До позней ноченьки поем
И до утра целуемся.

Мне по душе волгарь Антон,
Люблю я парня статного!
У Костромы целует он,
А слышно у Саратова!

Ох, не расстаться, милый, нам
Июльской ночью долгою,
Как не расстаться Жигулям
Вовеки с нашей Волгою!

Вода на Астрахань течет,
Бежит на Дон старательно,
И нашу лодку донесёт
До загса обязательно!

Гудят, гудят гудки вдали,
Идут по Волге корабли,
Звучат напевы Жигулей
У берегов пяти морей.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46, Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA. Nakład 5458. Bltk L-1